13 üncü yıl • sayı 4557
Pazartesi
15
9 uncu ay Eylül 1930

VAKIT

V-A-K-I-T
in
İkinci tertip Hediye
kuponu : No. 16

Ağrıdaki haydutlar tamamen mahvedildiler

Meclisin fevkalâde içtimaı

Gazi Hz. bu içtima esnasında şehrimizde kalacaklardır

İçtima ne kadar sürecek?

Vekiller heyetinin teklifi ve Reisicümhur Hazretlerinin tasvibi üzerine millet meclisimizin fevkalâde bir içtimaa davet edildiğini dünkü sayımızda yazmıştık.

Büyük millet meclisinin 22 eylülde vuku bulacak olan fevkalâde içtimaında Gazi Hz.nin de Ankarayı teşrif buyuracakları rivayet edilmiş ise de haber aldığımıza göre Gazi Hz. fevkalâde içtima esnasında Istanbuldan ayrılmayacaklardır.

Meclis reisi ne diyor?

Büyük millet meclisi reisi Kâzım Pş. Hz. meclisin fevkalâde içtimaı hakkında şu beyanatta bulunmuştur:

— Cuma veya cumartesi günü Ankaraya gideceğim.

Fevkalâde içtima ruznamesinde gösterilen mevaddın müzakeresi bittikten sonra meclis bir karar verirse içtimaa devam edilecektir. Esasen meclis müstemirren içtima eder. Meclis karar verirse içtimaa devam ederiz.

Kâzım Pş. Hz. şimdiki halde münhal meb'usluk olmadığını söylemiş, Bern sefirliğine tayini tahakkuk eden Cemal Hüsnü beyden meb'usluk inhilal edince o zaman yeniden intihâp yapılması için hükûmete tezkere yazılır demiştir.

Intihap tecdit mi edilecek?

Ankara, 14 (Telefon) — Millet meclisinin ayın 22 sinde içtimaa daveti hakkındaki kararname henüz meclise gelmemiştir. Bununla beraber kararname meclis reisine bildirilmiştir. Meclis reisimiz bugünlerde buraya gelecektir. Içtimada Maliye vekili beyanatta bulunacaktır.

Başvekilimizin de beyanatta bulunması muhtemeldir.

Içtimaın devam müddeti için yapılan tahminler muhteliftir. Muhalif meb'usların yapmaları muhtemel olan tenkitlerile içtima günlerinin çoğalacağı söylenmektedir.

Hatta bu ruvayetler meyanında yeni bir intihapla kat'i vaziyetin anlaşılması için meclis ekseriyetinin, yani Halk fırkası meb'uslarının intihabın tecdidi talebinde bulunacağı da ileri sürülmektedir.

Izmirde

Dört gazeteci tevkif edildi

Selim Ragıp B. hakkındeki tahkikata devam ediliyor

Izmirde çıkan "Hizmet„ gazetesinden iktibas ettiği makaleden dolayı "Son Posta„ aleyhine açılan davanın tahkikatı devam ediyor. Müstantiklikçe, hakkında hükûmetin manevî şahsiyetini tahkir maddesinden yapılan tahkikatın mevkufen icrasına karar verilen gazetenin mes'ul müdürü Selim Ragıp B., dün bir istida ile tevkif kararına itiraz etmiş ve kefaletle tahliyesini istemiştir.

Istidası adliyece tetkik olunmaktadır. Bugün talebi hakkında bir karar verilmesi muhtemeldir.

Selim Ragıp B.i dün tevkifanede babası Ragıp B. le bazı dostları ziyaret etmişlerdir.

Tevkif hadisesi hakkında müddei umumî Kenan B., şu izahatı vermiştir:

[*Alt tarafı 6 ıncı sayıfada*]

Tenkil!

Harekât hitam buldu

Eşkıyalar her tarafta tamamen kahredildiler

Ankara, 14 (A. A) — Ağrı tedip harekâtı, eşkıyanın inhizamı kat'isile hitam bulmuş ve bir hayli rüesa maktul olmuştur. Dağıtılan eşkıya bakiyesile metrukâtı ve mağaralarda, sarp yerlerde gizlenmiş olan perakendeleri toplamak üzere tertip edilen müfrezeler tarama ameliyatile meşguldür. Harekât hitama ermiştir.

YARIN
12 Sayıfa
Vakıt kütüpanesi
5 nci forma
"Fırka nedir?
Liberalizm nedir?„
Yarın takdim ediyoruz

Belediye intihabatı yaklaşıyor

Reyinizi C. H. Fırkası namzetlerine veriniz!

Memleketi kurtaranlar ve onun iyiliğine çalışalar oradadır

Belediye intihabatı yaklaşıyor; hazırlık faaliyeti bitmek üzredir. Intihap encümenleri müntehiplerin isimlerini muhtevi defterlerin tetkikini Perşembe gününe kadar ikmal edecekler, Cumartesi günü her mahallede bu defterler halkın görebileceği yerlere asılacaktır. Halk, defterleri tetkik ettikten sonra itirazları varsa bunları bildirecekler, defterlerde eksiklik varsa bunlara göre düzeltilecektir. Teşrinevvelin be-

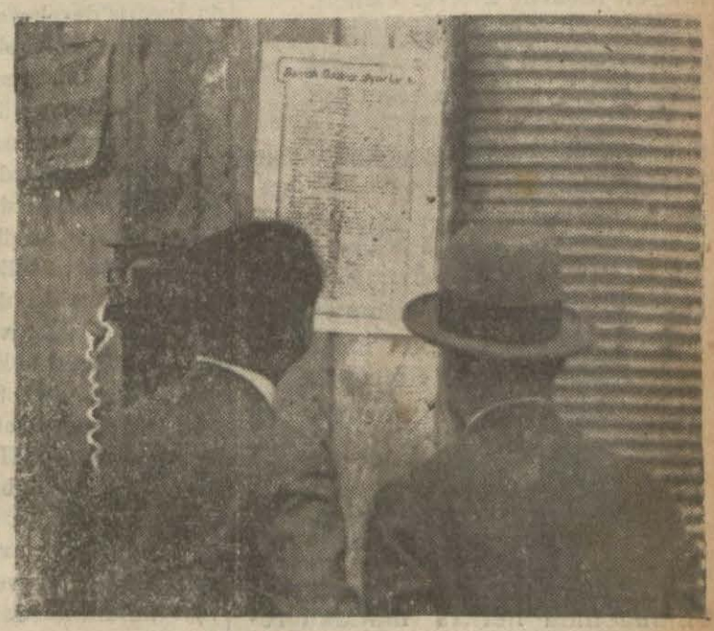

Gazi Hz. nin duvarlara yapıştırılan beyannameleri

Ingilizin temevvücüne karşı koyabilmek için meclisten salâhiyet istenecek

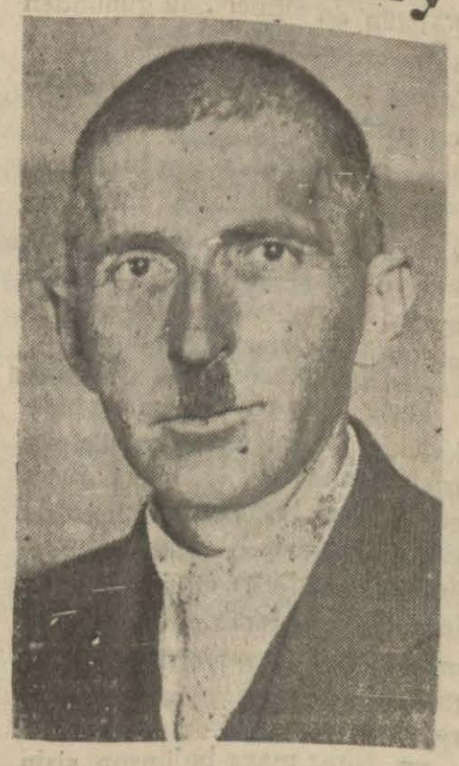

Nakdî muamelât müdürü Sırrı B.

Dünkü akşam gazetelerinden biri meclisin fevkalâde içtimaında paramızın istikrarını temin için yeniden evrakı nakdiye çıkarılmasına karar verilmesinin çok muhtemel olduğunu kaydediyor ve hatta Maliye vekili Saracoğlu Şükrü B. in karşılığı altın olarak Osmanlı bankasına yatırılacak paraya mukabil, pivasnya bir miktar evrakı nakdiye ihraç edilmesi için bir kanun lâyihası hazırlandığını haber veriyordu. Bizim dün yaptığımız tahkikata göre bu haber henüz kat'ileşmemiştir.

Yalnız şehrimizde bulunan Maliye vekâleti muamelâtı nakdiye müdürü Sırrı B. dün konsorsiyom âzasını ziyaret etmiş ve sonra Nurullah Esat B. le Ziraat bankasına giderek uzun müddet çalışmıştır.

Bu temaslardan sonra millî paramızın istikrarını temin için konsorsiyom komitesi tarafından bazı raporlar hazırlanmış ve Maliye vekâletine gönderilmiştir.

Çok mevsuk bir menbadan aldığımız malûmata göre bu raporlardan birinde mütedavil evrakı nakdiyenin fersudelerile mübadele edilmek üzere Osmanlı bankasında bulunan ihtiyat evrakı naktiyeden muayyen bir miktarının munhasıran kambiyo mübayaasına tahsis edilmek üzere konsorsiyom emrine verilmesi vekâletten istenmiştir.

Konsorsiyomun bu talebi Büyük Millet meclisinde ehemmiyetle nazara alınacaktır.

Salâhiyettarlar ne diyor?

Dün bu hususta tetkikat yapan bir muharririmiz muhtelif

[*Alt tarafı 3 üncü sayıfamızda*]

Üçüncü Şahıs!

S. C. F. Lideri beyanat gönderdi, gazetecilerin tevkifinden bahsediyor

Dün akşam üstü S. C. fırkası namına Umum Kâtipliğinden gelen bir tezkere Fethi Beyin tevkif olunan gazeteciler hakkında beyanatlarını getirdi.

Muhterem liderin bu beyanatını aynen koymuyoruz. Bunun sebebini aşağıda arzedeceğimiz satırlar izah edecektir.

Biz gazeteciliği, "bugünün tarihi„ olmak üzre biliriz. Gazetemizin başmuharrir ve müdürünün Halk Fırkasından meb'us olmaları hadiselerin Vakıt karilerinin malûmat ve muhakemelerine olduğu gibi intikal etmesine mâni olmamıştır, olamaz da! Bu sebeple Fethi Beyfendinin bu son sözlerini de kaydetmek bizim için yapılmasından çekinilecek bir iş zannolunmamalıdır. Netekim işte beyanatın esaslarını da yazıyoruz:

netekim işte beyanatın esaslarını da yazıyoruz:

Fethi Beyfendi diyor ki:

"Bir fırkanın mutemetlerine ve hükûmetin bazı icraatına yapılan tenkitleri Büyük Millet Meclisinin manevî şahsiyetine tecavüz suretinde göstermek hiç bir davayı ispat etmez.

Biz takip ve tevkif hareketlerinden sevinmiyoruz, ona takaddüm eden hadiselerden sevinmediğimiz gibi..

Ancak adliyeye dokunan mevzularda üçüncü şahıslara düşen vazife, onu örs ile çekiç arasında bırakmamak ve kanun hududu geçilmiş mi, geçilmemiş mi, onun murakabesile alâkadar olmaktan ibarettir!

tasnıatın muharriri serbest gezerken ve Izmirdeki acıklı hâdiseye bu neşriyat sebep olduğu bugün hükûmet gazetelerinin de tahtı itirafında iken...„[*] ta

Kanunun halkı tehyiç edici havadis neşredenlere taallûk eden maddesinin tahtı hükmünde kalan bu neşriyat ve

(*) Biz böyle bir itiraf hatırlamıyoruz.

[*Alt tarafı 6 ıncı sayıfada*]

Vakıt ın yüzme müsabakası muvaffakıyetli oldu

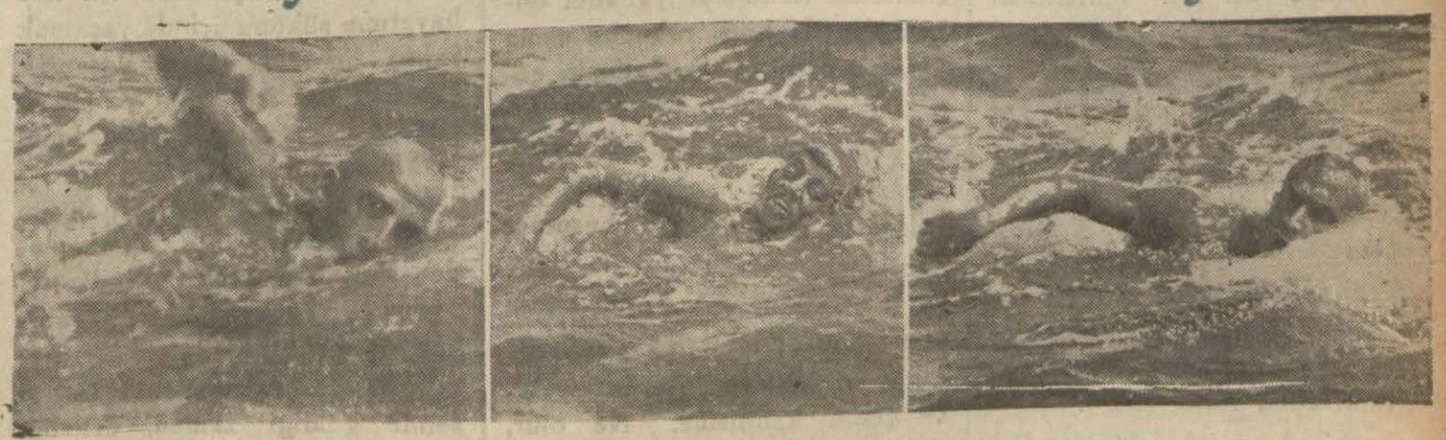

Yarışımızda derece kazanan dört kıymetli yüzücü : Talât, Fazıl, Celâl ve Kasım

— Yazısı 3 üncü sayıfamızdadır —

Niçin liberal değiliz ?

Liberalizm, ngilterede geçmiş bir devrin rakipsiz tefevvukunu ifade eder

Fethi Bey, bir fırka yaptı, adını, *"Serbest Cümhuriyet Fırkası„* koydu. Lider, bir proğram neşretti. Bu programda devletin iktısadî işlere el uzatmıyacağını vadetti. İnhisarların kaldırılacağını yer yer dolaşıp nutuklarla anlattı. Bütün bunlardan anlıyoruz ki Fethi B., Türkiyede *Liberal* mektebin hayran bir talebesidir.

Gerçi, arasıra liderin sözlerinde sağa, sola doğru metler ve cezirler göze çarpiyorsa da Fırka umumî temayülleri ile regini, şeklini, emellerini ortaya atmış ve kendisine lâzım olan unsurları etrafına toplamıştır.

* * *

Türkiye

1) Dünya cereyanları karşısındaki vaziyeti itibarile *Liberal* olamaz.

2) Kendi iktısadî ve içtimaî bünyesinin teşekkülü itibarile liberal olamaz. Devletçi olmıya mecburdur.

* * *

Dünya cereyanları devletleri mütemadiyen devleştirmiye doğru çekip götyrmektir. Tarihin cereyanına şöyle bir kuş bakışı bakın, *Liberalizmin* nereden çıkıp, nerede şahlandığını ve nerede ihtiyar ve köhne bir cereyan haline girdiğini görürsünüz. Gelin sizinle biraz *Liberalizmin* tarihine doğru çıkalım:

"Liberalizm„ havada bir mefhum mücerret bir fikir cereyanı değildir. *Liberalizm*, İngilterede tabiî bir hadise olarak meydana çıkmış ve tekâmülünü yaptıktan sonra tetenek bir hale gelerak yerini daha yeni ikktısat cereyanlarına terketmiştir.

İngilterenin XVIII inci asırdaki iktısadî ve coğrafî şartlarını düşününüz: Britanya kara Avrupasından evvel feodal iktısat devresinden kurtulmuştu. Daha yüz sene muharebeleri esnasında İngiliz derebeyelerinin kökleri kesilmişti. Denizle tabiî hudutları çevrildiği için müdafaa masrafı ve askerlik için sarfedeceği büyük yekûnları tasarruf ediyordu. Feodalite kuvvetli olmadığı için loncalarda iktısadî faaliyetlere engel olamıyordu. Bunun bir neticesi oldu. Avrupa küçük, küçük ve birbirile mücadele eden hükûmetler halinde mütemadî harp içinde Avrupanın sermayesini, kanını, kuvvetini boşuna akıtırken, İngiltere de biriken sermaye daha çok merkezileşti. Sermaye köyden şehire doğru akın etti: Fabrika sanayii ortaya çıktı. XVII inci asrın ortalarında İngilterede fabrika sanayii bir hayli ilerlemişti. Hatta bu asrın başlangıcında ipek fabrikaları teessüs etmişti. Aynı zamanda kuvvetli bir ticaret filosu vardı. Kanallardan, nehirlerden istifade ediliyordu.

Hatti bu iş 1669 da başlamıştı bile.. İlk defa sanayie su kuvvetini tatbik etmek İngiltereye nasip oldu. 1790 da buhar kuvveti su kuvvetinin yerine geçti. Bu tekâmül hakkında bir fikir vermek için bir kaç misal:

1808 de Lankaşayirde 32 fabirka, 1840 senesinde fabrika mevcudu 5 bine çıkmıştı. Bu vaziyet İngiltereye hariçte rakip bırakmadı. Ve Britanya adalarının yalnız smaî bir atölye halini almış olması, Britanya ziraî istihsalâtına bir aym ancak 14 günü kifayet etmesi İngilterede pek tabiî bir iktısat cereyanının ortaya çıkmkasına sebep oldu.

Bu cereyan Liberal iktısat cereyanı idi ve dilini Adam Smitte buldu. Adam Smit, fikrini *"bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler„* düsturile ifade ediyordu. Bu düstur serbest rakabetin meydana çıkmasını ve gümrük tahdidatının ortadan kaldırılmasını istemekte idi. İngiltere gümrüklerini açabilirdi. Çünkü rekabetten korkmuyordu. Hatta gümrükelrini serbestçe açmıya mecbur du. Hariçten gelen gıdaları bilhassa işçi yevmiyesini yükseltmemek ve maliyet fiatlarını arttırmamak için...

Bu nazariye İngilterenin o zamanki iktısadî hayatına uygun bir fikir cihazı halini aldı. Felsefî fikirlerle Burjuvazinin ifadesi oldu.

Liberalizme göre devlet ancak bir jandarmadan ibarettir ve cemiyetin hukuku, ferdin hukuku hesabına tahdit edilmiştir. Fransada liberalizm, Fransız burjuvazisinin inkişafı ile birlikte kendini göstermiye başlar. Fakat Fransada İngilterede olduğu gibi muammer olamaz. Almanyada liberal cereyan ancak 1871 den sonra canlanmak ister....

Fakat sermayenin merkezleşmesi liberal sistemi kendi kendine atalete mahkûm etmiştir. Tröst ve karteller artık serbest rekabete göre fiat tayinine imkân bırakmıyorlar.

Büyük sermaye temerküzleri bir nevi iktısadî feodalite teşkil etti. Hatta haydutlar imparatorluğu halini aldı. Meselâ Almanya kömür kartellerine nazaran daha az ehemmiyeti olan çelik karteli 22 sene evvel 1 milyardan fazla mark sermayeye sahipti. Amele miktarı (200) bini geçiyordu. Ve Almanyadaki çelik istihsalâtının % 95 i bu grupun elinde idi. Amerikanın (500) milyon dalarla teşekkül etmiş olan şeker tröstü dehhaş bir şeydir.

Harpten sonra bu büyük sermaye hareketleri millî sermayeleri de kendi hesaplarına istismara başlamışlardır. Yani yeni yeni sermaye müstemlikeleri zaptına başlamışlardır. İşte liberalizmin eserleri! Şimdi gelelim Türkiyede liberalizmin tezahürlerine:

Türkiye için liberalizmi bir deva gibi göstermek istiyenler kendi sistemlerinin muvaffak olması için Türkiye burjuvazisinin XVIII inci asırdaki İngilterenin gösterdiği tefevvuku 1930 da muasır burjuvazilere göstermekte isbat etmelidirler. Yani Türkiye sanayiinin rekabetten masun olduğunu ortaya atmalıdırlar. Böyle bir davaya kediler bile güler, bugün böyle bir ihtimal kimsenin aklına gelmez. Bilâkis Türkiye her gün emperyalist sermayenin tehdidi altındadır. Onu devlet himayesinden çıkarmak demek - bugün için belki cazip bir şey gözükebilir, fakat - Türk müstahsilini tamamile yalnız başına bırakmak demektir. Daha doğrusu köylü ve müstahsil unsuru sermayenin dişleri arasına bırakmak demektir. Muhtelif memleketlerde devletçilik bir iş unsuru olarak hayata girerken Türk halkını fert halinde bırakmak onu bir müstemlike unsuru haline koymak demektir.

Biz köylüyü müstemlike halkı yapmak istemiyoruz.

Ayni zamanda Türkiyenin dahilî vaziyeti, Osmanlı tarihinin sürükleyip başımıza sardığı öyle işler var ki Türkiyede millî bir iktısat hareketi yapabilmek için devletçilikten başka bir şey yapmıya imkân bırakmıyor... Niçin devletçiyiz? Bunu da başka bir yazı da izah ederiz.

Sadri Etem

şinden itibaren de belediye meclisi intihabatına başlanılacaktır. İntihabat bir hafta, on gün kadar devam edecektir.

Belediye intihabı şehrin ve şehirlilerin en mühim işlerinden birini teşkil eder. Hepimizin bu intihaba onun ehemmiyetile mütenasip bir alâka göstermemiz lâzımdır. Bu itibarla belediye intihabında herkes mutlaka reyini kullanmalıdır. İntihap günü gelince Cümhuriyet Halk Fırkasının namzetlerinin isimlerini gazetelerde okuyup öğreneceksiniz. Bunların hepsi münevver, kıymetli, ellerinden iş gelir, çalışkan kimselerdir. C. H. Fırkası Gazi Hazretlerinin birkaç gün evvel neşretmiş olduğumuz mektuplarında tekrar ve teyit buyurdukları gibi Anadolu ihtilâlini yapıp memleketi kurtaran Müdafaai Hukuk cemiyetinin mevlûdudur ve Gazi Hz. daima ve her zaman C. H. Fırkasının başındadır.

Memleketi kurtaran ve onun iyiliğine çalışanlar C. H. Fırkasındadır, her intihapta olduğu gibi belediye intihabatında da halkımızın reylerini C. H. F. namzetlerine vereceği tabiî ve muhakkaktır.

Gazi Hz. nin fırkalar hakkındaki açık mektupları tabettirilerek Halk fırkası tarafından şehrin her tarafına asılmıştır. Halk, yer yer toplanarak bu mektubu okuyup Gazi Hz. nin daima Halk fırkasının başında olduğunu bir kere daha öğrenmiştir.

TELGRAF HABERLERİ

Ankara namzetleri

Tesbit edildi. iki de hanım namzet var

Ankara, 12 (Telefon) — H. F. Ankara Şehir meclisi için namzetlerini tesbit etmiştir. Bunlar arasında iki de hanım namzet vardır.

Bunlardan birisi Cebelibereket meb'usu Naci Pş.nın refikası Makbule Naci, diğeri Biga meb'usu Ziya Gevher Beyin refikası Melâhat Gevher Hanımlardır.

Bursa valisi

Inegölde halk ile musahabelerde bulundu.

İnegöl, 14 (Vakıt) — Vali Fatin bey bugün buraya gelerek memurin ve halkla menfi propagandalar hakkında bir musahabe yaptı, samiler üzerinde iyi bir tesir bıraktı Hamdi

Hariciye vekilimiz Yarın şehrimize muvasalat edecek

Ankara, 14 (Telefon)— Hariciye vekilimiz Moskovaya gitmek üzere yarınki ekspresle İstan bula hareket edecektir. Dönünceye kadar kendisine Maliye vekili vekâlet edecektir.

İnegölde yeni fırka

İnegöl, 14 (Vakıt) — Burada Serbest fırka teşkilâtına memur edilen Saıdık zade Nuri Bey dünden itibaren faaliyetine başlamıştır. Hamdi

İzmirde incir, üzüm

İzmir, 10. (A.A.) — Bugün 18 ile 49 kuruş arasında 5191 çuval üzüm ve 8 kuruş ile 37 kuruş arasında 9764 çuval incir satılmıştır.

Yunanistanda zelzeleler

Atina, 14. (A.A.) — Atina rasatanesindeki sizmograf aleti, 12 eylüldenberi 16 zelzele kaydetmiştir. Korent havalisinde vukubulan zelzeleler bilhassa şiddetli olmuştur. Birçok köyler büyük hasara uğramıştır. Henüz tafsilât alınmamıştır.

Bir intihar

Paris, 13. (A.A.) — İtalyan sefaretanesi memurlarından bir İtalyan sefaretane binasında beynine bir kurşun sıkarak intihar etmiştir.

M. Venizelos dönüyor

Cenevre 13. (A.A.) — M. Schober ile M. Venizelos, memleketlerine avdet etmek üzere Cenevre'den ayrılmışlardır.

Bir tahrikçi

İzmirde tevkif olundu

İzmir, 14 (Vakıt) — Sabık nahiye müdürlerinden ve sabıkalı olduğu söylenen Niyazi isminde bir şahıs istatyümde halkı gürültüye teşvik ettiğinden tevkif olundu.

Denizlililer

Uydurma haberleri tekzip ediyorlar

Ankara, 14 (Telefon) — Denizliden bütün cemiyetler ve 28 mahalle ihtiyar heyetleri namına birçok imzalarla alınan bir telgrafta halkın ekseriyetle serbest fırkaya iltihak ettiği haberi şiddetle tekzip ediliyor.

Celâl Sahir B.

Ankara, 14 (Telefon) — Zonguldak meb'usu Celâl Sahir B. Fransız sefiri ve İtalyan maslahatgüzari İstanbula hareket ettiler.

Gazi Hz.

Dün küçük bir tenezzüh yaptılar

Gazi Hz. dün sarayda hususi dairelerinde meşgul olmuşlar, akşam saat beşte motörle Boğaz içinde bir tenezzüh yapmışlardır.

Borsacılar

Evrek adliyeden zabıtaya iade olundu

Borsa haricinde kambiyo murakabe heyetinin müsaadesi olmadan muamele yaptıkları noktasından haklarında takibat yapılanların evrakı adliyeye gönderilmişti. Müddei umumilik, tetkikat neticesinde tahkikatın tevsii, bazı noksan cihetlerin ikmali için evrakı zabıtaya iade etmiştir.

Ekmek ve Francela fiyatları

İstanbul Belediye riyasetinden: Eylülün on altıncı Salı gününden itibaren ekmek dokuz buçuk kuruş ve francela on beş guruş on paradır.

Ermenilerin yortusu

Dün Ermenilerin Istavroz yortusu idi. Bu münasebetle kiliselerde ruhanî ayinler yapılmıştır, bugünde Ermenilerin mezarlıkları ziyaret günüdür.

VAKIT In tefrikası: 82

MAHALLE

MUHARRİRİ: SELÂHATTİN ENİS

bugün üzerini ısırgan ve baldıranların tutmuş olduğu şu yangın harabesinden başka harpten evelki senelere ve güzel yuvasına aitte bir tek mütekkâsı yoktu.

Mihrap ve mabedini kaybetmiş, ufukları kumlarla çerçeveli nihayetsiz bir çölün ortasında yolunu şaşırmış derbeder bir seyyahtan farksızdı. Her gece pençerelerinden ziya, musikî, kahkaha, neş'e taşan semaya baş kaldırmış şu muazzam binaların, nazarında boş ve metruk taş yığınlarından farkı yoktu.

Bu binaların içindeki adamlar, ona başka bir âleme mensup insanlar gibi geliyordu. Onlarla konuşmasına rağmen lisanlarını anlamıyordu. Semtteki komşuların hayatlarının, iç yüzleri avlunun içindeki çizgiler kadar kendisine ayan olduğu halde onların cümlesini kendisine yabancı buluyordu. Yalnız ruhunun aşina olduğu insanlar, mahallenin çocukları idi. Onları, derin ve şamil bir muhabbetle sevmesine rağmen bazan ruhunun içinde onlara karşı garip bir husumet hissi duyuyordu. Onların ekseriya babalarının, yahut annelerinin yanında yürüdüklerini gördükçe oğlu küçük Turhanı hatırlıyor, ve kendi kendisine: "Ne olur, oğlum, sende benimle beraber olaydın...„ Diye düşünüyordu.

Ne olurdu, birden bir mucize oğlunu ve karısını karşısına çıkarsaydı... O vakit, tabiî mahalleyi ve bekçiliği, her şeyi terkedecek, çerden çöpten bile olsa, bir yuva kuracak ve onları müreffeh yaşatmak için icap ederse toprağı tırnaklarile oyarak para kazanacak, senelerce hasretten ve acılardan sonra bir insan için en tabiî olan asude bir hayata karışacaktı. Bir aile hayatının sükûnu içinde yaşamak yahut bir aile içinde yaşamak her evli fert için tabiî ve mutat olmasına rağmen Rüştü, bunu fevkalhayal bir addediyordu.

İşte alelekser bu acı düşüncelerle evinin yanık harabesinden Beşiktaşa avdet ederdi.

Semte alışmıştı. Buraya gelirken adımdan gayri şuurî bir hareketle hızlanırdı, fakat tam o semte geldiği zaman, özlediği mahallenin kendisine olan derin yabancılığını hissederdi.

Akşam saatlerinde koca semt boşalır, tenhalaşırdı. Zira bu saat, herkesin evine döndüğü saatti. Bu saatte mahallenin yeğâne kalabalık köşesi, küçük bakkal dükkanı idi. Burada alelekser, ellerinde yüzdirhemlik, yarım okkalık gazyağı şişeleri, yahut koltuklarında ekmekle bekleşen küçücük çocuklara rasgelirdi. Bu mini miniler boylarının küçüklüğüne rağmen evlerinin ufak tefek öte berilerini babalarının yorgun olarak geldiği, anlarının mutbakta çalıştığı bu saatlerde avuçlarına sıkıştırılmış beş on kuruşla yahut koltuklarının altına verilmiş borç pusulalarile bakkaldan tedarik ederler ve orada sıra beklerler.

Mahallede bir tek Rum olmadığı halde mahallenin iki bakkalı da rumdu. Bu dükkânlar yıllardanberi bulundukları köşe yeri muhafaza ediyorlardı. Her iki bakkal da eyi kazanıyorlar fakat kazançlarını göstermiyorlardı.

Hele Yuvan usta, yalnız bakkallıkla iktifa etmiyor, üstelik rehin mukabilinde para ikraz ediyor, maaş cüzdanları kırıyordu. Emin olduklarına veresiye vermekte tereddüt etmiyor, hatta bazı hesap temizlemek istiyen müşterilerin, hesaplarını tamamen tasfiye etmek istemelerine rağmen;

— Biraz maya bulunsun, sizin için de, bizim için de, bereket ve uğurdur...

Diyerek borç defterinde aşarat veya miatlı bir rakam bırakıyordu. Zira onun nazarında borç borçu beslerdi.

Bu mütareke günlerinde bile bakkal Yuvan usta zevahirile osmanlılığını muhafaza ediyor:

— Biz Osmanlıyız...

Doğrudur. Maamafih mahalleliye, verilen bu teminat, onu gizliden gizliye patrikhaneye para, Yunan ordusuna iane vermekten menetmiyordu. Kendi

(Bitmedi)

İngilizin temevvücüne karşı

[Üst tarafı 1 inci sayıfamızda]

alâkadarlarla görüşmüş ve hemen hepsi mevcut 158 milyon evrakı nakdiyenin ihtiyac g ri kâfi olduğunu ve 20 mi: nlir ık bir fazlalığın mühim : tic er vereceğini söylemişlerdir. .

Mali işler erkânından bir zatta muharririmize şu izahatı vermiştir:

— İhracat mevsiminin başlaması üzerine ihracat merkezlerinden bilhassa İzmirden İstanbula ağustostan beri cari ihtiyaçları mühim miktarda tecavüz eden kambiyo arzedilmektedir. Maliye vekâletinin ve konsorsiyoma dahil bankaların büyük kambiyo arzları karşısında Türk lirası mevcutlarının kifayet edememesi binaenaleyh bu yüzden İngilizin şedit temevvüçlere maruz kalması düşünülerek M. meclisinden ledelhacce istimal edilmek için bazı salâhiyetler istenecektir.

İşte bu meyanda Osmanlı bankasında bulunan ihtiyat evrakı nakdiyeden muayyen bir miktarın kambiyo mübayaasına tahsis edilmek üzere konsorsiyoma verilmesi bu cümledendir.

Lâyiha hazırlandı

Ankara, 14 (Telefon) — Meclisin içtima davetine esas olan kambiyo işi için hükûmet bir lâyiha hazırladı. Bu lâyiha paranın istikrarı için döviz satın alınmasını temine matuftur. Hükûmet ihracat mevsimi olmak itibarile paramızın kıymetlenerek ihracat tacirlerinin zararını mucip olmasını istememektedir. Bu itibarla piyasadan döviz mübayaasına lüzum vardır. Halbuki bona tahsis edilmesi icap eden para mühim bir yekûn tutmaktadır.

Konsorsiyoma dahil millî bankaların yardımları bu ihtiyacı tatmin edemiyeceği anlaşılmıştır.

Bu vaziyette hükûmet satın aldığı dövizleri ve eğer bu da kâfi gelmezse mevcut dört milyon altın Türk lirasını karşılık göstermek üzere Osmanlı bankasından para alarak mübayaata devam edecektir. Bunun için bu karşılıklara müsteniden piyasaya yeniden evrakınaktiye çıkarılması ve ithalât mevsiminde istok dövizler satıldıkça yeni evrakı nakdiyenin tedavülden kaldırılması da bu tedbirler meyanında olduğu söylenmektedir.

VAKIT ın Yüzme Müsabakası Çok muvaffakıyetli Oldu

Kıymetli yüzücümüz Talât, Fenerbahçe - Kınalı arasındaki mesafeyi 1 saat, 55 dakika, 36 saniye 4-5de katederek ve mevcut rekoru kırarak birinci geldi

Müsabakada ilk an: Yüzücüler denize atlarkéd

Vakitin yüzme müsabakası dün yapıldı ve kelimenin bütün manasile tam bir muvaffakıyetle yapıldı. Muvaffakıyet birkaç cephelidir: Evvelâ Fenerbahçe — Kınalıada gibi oldukça uzun bir mesafe üzerinde yapılan müsabaka ilk başlangıç saniyesinden en son anına kadar muntazam servis takip etti. Deniz üzerinde yapılan müsabakaların güçlüğü, bahusus çırpıntılı havada ve akıntılı sularda sahanın sabit olmaması yüzünden karşılaşan arızalar ve dağılan musabıkların yakından takip mecburiyeti yarışı muvakkaten olsa durdurabilirdi. Bu olmaması, müsabakamız başlamış ve tesbit edilen yolu takip ederek bitmiştir.

Saniyen en kıymetli ve rakipsiz mukavemet yüzücümüz Talât Fenerbahçe ile Kınalıada arasındaki mesafeyi suyun çırpıntılı olmasına rağmen (1) saat, (55) dakika (36) saniye (4/5) te katederek ayni mesafe üzerinde yine kendisine ait olan (2) saat (2) dakikalık rekoru kırmış ve Türkiyeye bu mesafe üzerinde yeni bir derece kazandırmıştır. Bu netice müsabakamız kazandığı bütün muvaffakıyetin derecesi büsbütün arttırmış ve ona bu senenin denizciliğinin faaliyeti arasında her zaman takdirle bahsettirecek bir kıymet kazandırmıştır.

Netice itibarile dün spor için kazançlı bir gün olmuştur. Vakit sporu teşvik için sarfettiği emeğin, gayretin böyle güzel bir netice vermesinden dolayı bahtiyardır.

Yarışın tafsilâtına girmeden evel bu hususta müsabakamızda bulunarak nezaret ve murakabalarını esirgemiyen İstanbul mıntakası ikinci Reisi Ahmet Fetgeri, İstanbul mıntakası denizcilik heyeti Reisi Vamık Beylere, bize işimize elverişli bir motor veren Liman şirketine, idaresinde motörü yarış sahasında saatlerce bir sandal gibi arzumuzu rameden motör kaptanı beye ve müsabakamıza iştirak eden yüzücülere teşekkür ederiz.

Yarış evelce tertip ettiğimiz programı takip etti. Sabahleyin motörle sekiz buçukta Sirgeciden hareketle yarım saat sonra yarış başlama yeri olan Fenerbahçeye vardık. Saat onda yazılan on üç yüzücüden dokuzu gelmişti. İçlerinde meşhur Rum Temis te bulunan diğer dört amatörü, belki ellerinde olmıyan bir sebeple gecikmişlerdir diye bekledik. Bu arada ahvali sıhhiyesi bu yarışa iştirake müsait olmıyan Galatasaraylı Vakur Bey hakem heyeti tarafından müsabakaya iştirakten menedildi.

Dakikalar geçtiği halde bu dört yüzücü gelmiyordu. Vakur Bey de müsabakaya kabul edilmeyince müsabıkların adedi sekiz olmuştu. İşte isimleri: Talât (G. S.), Fazıl (G. S.), İhsan (F. B.), Fethi (Kumkapı), Kasım (Kasımpaşa), Fikret (Yenikapı), Celâl (Bahriye İdman Yurdu), Şükrü (Samatya) Beyler...

Müsabaka saat tam onu on beş geçe Fenerle önündeki taş yığıntısı arasından heyet reisinin işaretile başladı. Sekiz yüzücü artık Vakit müsabakası için hedefe doğru yüzmeğe başlamışlardı.

Yarışın birinciliği için en kuvvetli namzet olan Talât, geniş kulaçlarile ilk hamlede rakiplerini arkada bırakarak tam hedef istikametine doğruldu. Arkasından Fazıl onun biraz sağında Celâl, İhsan, ve onların arkasında Fethi, Kasım, Fikret, Şükrü geliyorlardı. Yarışın ilk beşinci dakikasının sonunda büsbütün teessüs eden bu vaziyet, yarışın sonuna kadar ayni sırayı takip etti. Yalnız aradaki mesafeler açıldı, açıldı, açıldı...

Yarışın on beşinci dakikasında ilk abandon göründü. Fethi B. ayağına kıramp girdiği için müsabakayı terkediyordu. Motöre alındı. Bunu yirminci dakikada Fikret B. takip etti. Midesinin fazla dolu olması onu rahatsız etmişti. Bundan beş dakika sonra tecrübeli yüzücülerden İhsan B. de yarışı bırakıyordu.

Artık beş genç yüzüyordu. Rüzgâr fazlalaşmış, deniz büsbütün çırpıntılı bir hal almıştı. Bu hal yüzücülere daha fazla gayret sarfettiriyordu. Şükrü Bey çok geride idi. Yine en önde Talât gidiyor kendisini takip eden Fazıldan hemen hemen dör yüz metre ileride.. sonra Fazıl, onun iki yüz metre solunda Celâl, onun 300 metre kadar gerisinde Kasım ve onun çok gerisinde Şükrü.

Yarışın bir saat on beşinci dakikasında Şükrü Bey de bıraktı. Fazla üşümüştü. Bu suretle başta Talât, Fazıl, Celâl ve Kasım kaldılar ve bu dört genç netice itibarile Fenerbahçe ile Kınalıada arasındaki mesafeyi kat'ederek hedefe vardılar.

Şimdi Talâtı takip edelim: O hep önde idi ve söylediğimiz gibi kendisine en yakın yüzen Fazıldan dört yüz metre ileride idi. Her geçen rakika Talâtla arkadaşlarının arasındaki mesafeyi açıyordu. Ve işte Talât arayı aça aça, Kınalıya yaklaşa yaklaşa bu suretle birinci geldi. Birinci gelişi yarışımızın en heyecanlı kısmını canlandırmıştır.

Talât motörün önünde ve iki tarafındaki sandalların arasında, hiç yorulmadan yalnız harekâtında mahsus bir ağırlık olmasına rağmen muntazam kulaçlarla hiç dinlenmeye lüzum görmeden suyun içinde kayarken herkes hayk kırıp bağırarak onu teşci ediyordu. Fil hakika vaziyet en soğuk kanlı insanları bile müteheyiç edecek bir manzara arzediyordu. Talât artık Kınalının sahiline iyice yaklaşmıştı. Ve rekoru kıracağı anlaşılıyordu. Onu büsbütün gayrete getirmemek, teşci etmemek kabil mi?... Herkes bağrışıyor.

Dün müsabakada harikulâde bir kudret izhar ederek birinci gelen ve rekor kıran

Kıymetli Talâtımız

— Gayret Talât.. Dayan.. Rekoru kırıyorsun.

Avazeleri ortalığı çınlatıyordu. İşte Talât bu sesler arasında rekoru kırarak Kınalıadaya ayak bastı. Suya atıldığından bu saniyeye kadar (1) saat, (55) dakika, (56) saniye (4/5) gibi bir müddet geçmiştir. Eski rekor (2) saat (2) dakikadır. Yani yeni derece eskisinden 6 küsur dakika fazla.. İşte bu yeni rekordur.

Talât sahile çıktığı zaman oturmağa bile lüzum görmemişti. Beyaz dişlerini göstererek gülüyor. Pek mütevazı şestlerle kendisini tebrik edenlerin elini sıkıyordu.

Ondan sonra muhtelif fasılalarla Fazıl, Celâl, ve Kasım Beyler yarışı ikmal ederek Kınalıadaya ayak bastılar. Hepsini tebrik ederiz. Yalnız burada şunu da kaydedelim ki suyun çırpıntısı gittikçe artmış ve bilhassa Kasım Bey sahile varmak için çok büyük ve şayanı takdir bir gayret sarfetmiştir.

İşte dereceler:

Birinci Talât: (1) saat (55) dakika (56) saniye (4/5).

İkinci Fazıl: (2) saat (29) dakika (59) saniye (1/5)

Üçüncü Celâl (2) saat (53) dakika (35) saniye (3/5)

Dördüncü Kasım: (4) saat (24) dakika (48) saniye (4/5)

Talâtın dün gösterdiği yüksek kudret, ve harikulâde enerji ve aldığı kıymetli netice müsabakamıza girmemek için gazetelerde name yazarak uluorta bahane serdedenlerin sporculuğa yaraşmıyan bu kaçamak hareketlerinde kendi hesaplarına akıllıca davrandıkları muhakkaktır. Tekrar ediyoruz ki Talât Türkiyenin en kıymetli mukavem yüzücüsüdür. Ve ona yetişmek, onu geçmek name ile halledilir bir mes'ele değildir. Çok ama.. çok çalışmakla sonra da müsabakaya girmekle olur.. Var olsun Talât...

* * *

Vakıt günün hatırası olmak üzre yarışın birincisi için bir kupa ile bir madalya ve ikinci, üçüncü ve dördüncü için de birer madalya hazırlamıştır. Kupa ve madalyalara iki gün içinde kazanan yüzücülerin isimleri ve dereceleri hakkettirilecektir. Talât, Fazıl, Celâl, Kasım Beylerin gelecek hafta içinde matbaamıza uğrayarak hediyelerini almalarını rica ederiz.

VUKUAT

Kömürden öldü

Fındıklıda Molla bayır sokağında oturan askerî sanayi mektebi kâtiplerinden 50 yaşında Hıfzı Bey yıkanmak üzere Semaveri yakmış, odasına almıştır. Kömürden çıkan gazlar neticesinde Hıfzı Bey tesemmüm ederek ölmüştür.

Horozu kovalarken...

Kadıköyünde Kurbağalı dere çayırı karşısında 19 numaralı hanede posta müvezzii Rifat ef. oğlu 18 yaşında Şevket çayırda Horozu kavalarken ayagı tele takılarak düşmüş, elindeki bıçak kasıgına batmıştır. Ehemmiyetli surette yaralanan Şevket ef. biraz sonra ölmüştür.

* VAKIT ın tefrikası 62

BU KADIN KATİL DEĞİL

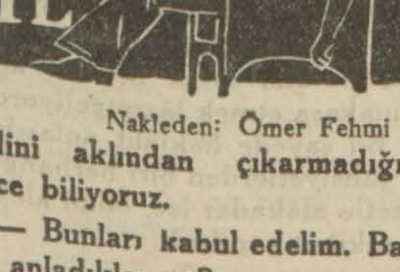

Yazan: S. S. Van Dayn

Nakleden: Ömer Fehmi

Vans bir cıgara yaktı ve devam etti:

— Ben üç mühim şey daha anladım. Evvelâ katil, Bensonun evindeki âdetleri biliyordu. Meselâ silâh patladığı zaman onun sesi işitmiyeceğini, çok uzakta yattığını, geceleri kapısını kapadığını... Saniyen evde ihtiyar kadından başka kimse olmadığını bunlardan başka katilin sesi Benson için yakından malûmdu. Ben bunu da anladım. Eğer böyle olmamış olsaydı Benson şüphelenecek ve kapıyı açmıyacaktı. O Benson ki hırsızlardan korktuğunu ve yüz başının tehdidini aklından çıkarmadığını iyice biliyoruz.

— Bunları kabul edelim. Başka anladıklarınız?

— Mücevherler. Bunları hiç düşünmediniz. Araştırmak aklınıza bile gelmedi. Ne oldular, nereye gittiler? Benson gözlerini kapamadan beş dakika evvel masa üzerinde duruyorlardı. Ölünce meydandan sır oldular. Demek ki katil bunları aldı. Bunların alnışındaki sebebi araştırmak lâzım geldiği kadar gene bu sirkatteki imkân meselesini de gözden uzaklaştırmamalıyız. Mücevherlerin orada bulunduğunu bilen kimdi? Nasıl, ne zaman öğrendi?

Müddei umumi başını sallayarak:

— Tamam dedi. Ben bu adamı biliyorum. Adı Pfiftir. Kendisini tam tevkif ettireceğim sırada Hat, Leakokun itirafnamesini getirdi ve ben de tabiî kararımı tatbik edemedim. Sonra bu iş suya düşünce eski şüpheler yeniden ortaya çıktı. Düşüncelerimiz tetabuk ediyor. Pfif mücrimdir.

Markam, bu sözler söylenirken iskemlesinde arkaya doğru kaykıldı. Üstünü başını düzeltirken:

— Halbuki şimdi onu elden kaçırmış bulunuyoruz, dedi. Firarına siz imkân verdiniz. Onu evine yolladınız.

— Markam bunun için üzülme. Pfif karısının yanındadır. memurlarınız istedikleri zaman onu kolayca enselerler. Fakat beyhude zahmet edeceklerdir. Rahat bırakın şu adamları kendisine bu akşam mühtaç mısın? Hayır. Yarın hiç olmıyacaksın. Ben teminat veriyorum.

Vans her mutat tam beklenen şeyi söyleyeceğini zannetteğimiz sırada ağzını kapadı.

Müddei umumî sordu:

— Yarın kendisine ihtiyacı kalmıyacak mı? Neden? Sebebini söyler misiniz bunun?

— Bırakın şu adamı kendi haline canım. Artık onu görmeğe lüzum yok. Mücrim o değildir anlıyor musun, Markam!

Müddei umumî yine öfkelenmeye başlıyordu. Vans'a dik dik baktı.

—Anlamıyorum, vallahi hiç bir şey anlamıyorum diye söylendi Pbif mademki masumdur; şu halde mücrim kim? Bunu söylemeniz lâzım.

Vans saate baktı. Lâkayt bir eda ile:

— Yarın sabah kahvaltısına bana gelin dedi. Sizi bekliyeceğim yalnız Hatın hazırladığı raporları da unutmayın. Hani canım şu vak'aya ismi karışanların hadise gecesini nasıl geçirdikleri hakkında ayrı ayrı yazılan raporlar size katilin kim olduğunu söyliyeceğim.

— Niçin şimdi söylemiyorsunuz?

— Arzunuzu yerine getiremediğiim için çok müteessirim. müddei umumî B. maalesef vaktım yok, bir konsere davetliyim gitmezsem ayıp olur. Hem musiki dinlemeye de ihtiyacım var sinirlerim haylı yorgun.

— İyi amma benimkiler de yorgun, aksine bakın ki öyle musiki falan para etmez; ben gidip biraz bir şey içeceğim. Haydi beraber çıkalım.

— Sokakta Vans bir otomobile bindi. Kapıyı kapatırken:

(Bitmedi)

Türkler ve Araplar

Bir arap gazetesi türklük aleyhindeki neşriyata cevap veriyor

Şamda çıkan "Fetel Arap„ gazetesi son hafta içinde dikkate şayan bir makale neşretmiştir. "Matbuat ve Kürt isyanı„ serlevhasını taşıyan bu makale Berutta çıkan ve "Kürtler muzaffer olursa Araplık mefkûresi tahakkuk edecek!„ diyen bir gazetenin Türklük aleyhindeki neşriyatına cevap vermektedir.

Bir sureti "Yeni Adana„ gazetesinde çıkan bu mühim makale şudur:

Gazetelerden biri Suriyelilerin Türklere acınmaması lâzım geldiğini söylüyor. Bu şark islâm devletile alâkadarların çoğuna ücretli matbuatın propagandalarını tavsiye ve nasihat ediyor. Bu gazeteye nazaran kürt isyanının Arap milletinin hürriyeti için lâzım olduğunu ve Arap mefkûresinin tahakkuku için Türklerin izmihlâli be hemehal lâzımdı diyor.

Bin bir yalanla işaa edilen bu propagandaya inananlar ahmak insanlardır. Garbın şarkta yaptığını görenler, hiç şüphe yok ki bu gibi propaganda dan nefret ederler.

İgilizler, bir gün Türkleri İstanbuldan ve Anadoludan çıkarmağa muvaffak olurlarsa bu Arap memleketlerinin akibeti ne olacağını bunlardan sormak isteriz.

Bu hal tahakkuk ederse bu iki kardeş milletin hangisinin daha ziyade zarar göreceğini de soralım.

Bundan başka Suriye hakikaten müstekil midir? İstiklâl ile mütenaim bir Arap milleti var mıdır? Bunu da soralım.

Ömrünüzü cidal ile geçiren efendiler: Mademki siyaset üstü örtülü bir âlemdir. Kapısını çalıp yanında durmanız pek müşküldür. Hakikaten siz bir (derslere mühtaçsınız. Mühtaç old uz dersler daha müsibetli olmalı i, size fena hakikatleri öğretsin. Kürt isyanı Kürtlere lâzım olabilir. Kürtlerin behanesi de bir Kürt vatanı tesis etmek için dahi olabilir, fakat Araplar hürriyetinin istihsaline hadim olabileceğini kabul etmemekle beraber Türklerin izmihlâlini de Arapların işine uygun geleceğini kakbul edemeyiz.

İtilâf devletleri, harp senelerinde Türkiyeyi zayıf düşürdüler ve Suriye ile Filistin ve Irakı tahliyeye mecbur ettiler. Bu suretle imperatorluğun büyük bir kısmını elinden almış oldular. Türklerin bu vaziyeti Arapların işine iyi geldi mi? Acaba Türkiyeden infisal eden Arap vilâyetleri bir vahdet teşkil ederek bir şark müslüman Arap imparatorluğu tesise muvaffak olabildiler mi?

Hayır, itilâf hükûmetleri bu mıntakaları işgal ettiler ve ahalisinin hürriyetini ellerinden aldılar. Bugün İngilizler,Iraka hâkim olduğu gibi Filistin Araplarını İngilizler bir Yahudi hükûmetini kabule mecbur ediyor. Fransızlar ise sahil ve dahilde Suriyeye hâkim bulunuyorlar. Bunlardan da sarfı nazar milletin mukadderatını ellerine almışlar ve kendi menafileri için ne milletin hürriyetini âlet ittihz etmişlerdir.

Şu halde Türkiyeden ayrılan memleketlerde müstakil bir millet yoktur. Binaenaleyh, Türkiyeyi kuvvetten düşürmek Araplara hâkim olmaktan başka bir maksada müstenit olamaz. Bununla beraber harpte Türklere indirilen darbe çok kuvvetli idi ve son hadisede de Türkiye gene müstakil kalmağa muvaffak oldu ve Avrupayı sulh konferanslarını temin edecek bir şekilde mağlûp etti.

Bu galibiyet şarkın Mısır, Irak ve suriyedeki bütün millî istiklkâl harekâtına çok parlak bir muzafferiyet şeklinde göründüğünü hatırlayalım.

İngilizler, siyaset ve dahalarila kudretleri sayesinde şark aleyhine bir Avrupa itilâfı vücuda getirecek Türkleri İstanbuldan çıkarmağa ve Anadoluda yerleşmeğe muvaffak olurlarsa Türkler mi, Araplar mı zarar görecektir?

İtikat ve kanaatimize göre bu sefer de zarar görecek gene Arap milleti olacaktır. Bu zarar ise ihtimal ki Arapların millî tarihinin şimdiye kadar kaydettiği zararların en müthişi olacaktır .

Çünkü, beş asır evvel İstanbulu Türk sıfatile değil, islâm sıfatile istilâ etmişlerdi. İslâm ise Arap medeniyetinin mahsulüdür. İngilizler Türkleri İstanbuldan çıkarır ve Anadoluyu elelrinden alırlarsa islâmlara Avrupadan tarafdedilmiş nazarile bakılması lâzımdîr.

İstanbul tekrar hiristiyanlığa avdet ederse Suriye, Irak ve Filistinde istiklâllerini kaybeden Arapların da Arabistan çöllerine avdeti icap edecektir. Şu halde Şam efendileri Necit kumları arasındaki yeni hayata razı olacaklar mı?

Filistin cemiyeti tenfiziye azası arasında fesat baş gösterdi. Cemiyetin bazı azaları diğer arkadaşlarile çarpışmağa başladılar. Binaenaleyh, Romalıların bakiyetüssüyufu olan Polonyalı yahudiye, Araplar, daha doğrusu Arap millî mefkûresini güderek camiai Arabiye ile iştigal edenlerle eğlenmek hakkıdır .

Çünkü memleketin yabançısı olmasına rağmen vaziyetlerini takviyeye muvaffak oldular. Garibi şu ki, bu ihtilâf ahali nazarında yer bulmayarak mütevehhimler yine kendi vehimlerile uğraşıyorlar, bunun daha garibi vardır. Bazılarımız Türklerin İstanbuldan ve şarktan çıkarılmasını isterken yahudilerin Filistinde kalmasına razı oluyoruz.

Ya rabbi bu ne tezat? Kullarının bazıları ağlarken diğerleri de istihza ediyor.

GELİŞİ GÜZEL

Amerika ve gençlik

66 yaşına basmış olan İtalyan edibi Pirandello, artık ihtiyarlar tarafından idare edilen Avrupada yaşıyamıyacağı için Romadaki evini, barkını satarak Amerikaya göçmüş.

Birer birer dolaştığı bütün Avrupa memleketlerinde yalnız bir genç tesadüf ettiğini söylemiş:

Kendisile yaşıt Bernard Şov.

Pirandello gençler tarafından idare edildiği için Amerikayı seviyor, oraya yerleşiyormuş.

Her nedense bütün gençler Amerikayı seviyor.

Pirandellodan evvel, bizim Zaro Ağa da oraya gitmişti; bir türlü dönmek bilmiyor.

Hesap fazlası

Bakkallar Cemiyetinin hesabatını tetkik etmişler ve bir kaç bin lira açık bulmuşlar.

Bu haberi duyan eski bir vekilharç sordu:

— Hesap eksik mi çıkmış, fazla mı?

Eksik olduğunu öğrenince başını salladı:

— Suphanallah, dedi, halbuki onlar hesapları fazla çıkarmağa alışmışlardı.

Toplu İğne

Memleket haberleri

Mersin valisi

Bir beyanname neşrederek silâh yasağını teyit etti

Mersin valisi şu beyannameyi neşretmiştir:

Ceza kanununun 549 uncu maddesi şehirde izinsiz silâh ve cerh aletleri taşınmasını yasak etmiştir.

Halkı medeni, çalışkan ve uslu olan Mersinde bunları taşımağa kimsenin ihtiyacı da olmadığından bilâistisna bir ferde izin de verilmiyecektir. Bu ihtarla kimsenin bunları taşımaması için her tedbirin alınması polise katiyetle emir edilmiştir.

Binaenaleyh kendilerine lüzumu olmıyan bu gibi aletleri taşıyarak cezaya uğramaktan halkımızı tahzir aylerim efendidim.

Konyada zelzele

11 eylülden sonra saat on beşe çeyrek kala şehrimizde hafif ve kısa bir hareketi arz olmuştur.

SÜTUNLARDA SEYAHAT

Fil ve insan!

Hindistan haberlerini, oradaki istiklâl mücadelelerinin arttığını yazan gazetede bir fil hikâyesi okudum.

Amerikanın bir çiftliğinde bir fil çalıştırıyorlarmış. Bu kuvvetli hayvanın zekâsını, ehlileşmek kabiliyetini insanlık çoktan sezmiş, istifade yolları aramıştır. Amerikalı çiftçinin keşfini yeni bulduğum için bu satırları yazmıyorum. Fakat o filin bir macerası var ki bütün müstebitleri derin derin düşündürse yeridir.

Fil orak makinelerini çalıştırıyor ve bu işi, en mahir makinistler kadar kusursuz yapıyormuş. Yalnız meyvaları çok seviyor, beslenme haklarımdan hiç fedakârlığa razı olmuyormuş. Sahibi, her patron gibi onun masrafını azaltmıya kalkışarak meyvayı kesmiş. Tahakküm zevki ile menfaat hissi elele verince insan her yaptığını beğenir. Patron da öyle hareket etmiş. Amma fil hazretleri, bu tahakküme gelememiş grev ilân etmiş. Ertesi günü iş başına götürmüşler, manivelâya yaklaşmamış, zorlayıp dayak atınca da orak makinesini yakaladığı gibi ta uzaklara fırlatmış. Şahlanmış hortumu, mızrak gibi heybetli dişleri ve yelpazelenen heyecanlı böğürleri ile fil hakkının kahramanı olarak gözümün önüne geldi. Patronun bu isyan karşısında yaptığı şey, milletleri baş kaldıran müstebitlerin yaptığı gibi, istediğini vermek olmuş.

Neticeye şaşmadım. Dünya kurulalı beri hiç bir hakkın bahşedildiği, hiç bir kuvvetin kendiliğinden teslim olduğu görülüp işitilmiş değildir. Her hak, altında uzun bir boğuşmanın kıymetli terlerini taşır. Tahtların deviriliğini kaydeden kaç tarih vak'ası biliriz ki ilk hamlesi hakkı duymakla başlamış, cür'etle sonuna varmıştır.

Şaşılacak nokta, filin zaferi değil, omuzları üstünde insan kafası taşıyan müstebitlerin, hâlâ insan ruhunun eseri edilebileceğine inanışlarıdır.

Fillerin bile istedikleri zaman alabildikleri bir haktan insanlar nasıl mahrum edilebilirler?

Seyyah

Alman intihabı

15 kişi öldü, 250 kişi de yaralı!..

Berlinden Deyli Ekispres gazetesine bildirildiğine göre yedi haftadan beri devam eden Alman intihabat mücadelelerinde 15 kişi ölmüş, 250 kişi de yaralanmıştır. Mücadelât o kadar şiddetle devam etmiştir ki müntehipler 14 eylülde reylerini verinceye kadar daha birçok insanların buyolda kurban gideceklerine hükmetmek lâzım gelir. Mütaassıp sağ ve sol taraftarları intihabat heyecanla silâha ve pıçağa davrandıklarından böyle neticelerin vukua intizar olunabilir. Baviyera hükûmeti bu yolda kan dökülmesinin önüne geçmek için müntehiplerin toplandıkları birahanelerde bira bardakları, fincan, tabak, çatal, biçak, cigara tablası, hardal kabı gibi kolaylıkla kafalara atılabilecek eşyanın bulundurulmasını menetmiştir.

KIZIL GÖMLEK

YAZAN: *Omer Rıza*

Şimdi herkes memnundu

Fakat hüûmet aleyhindei yayıaların sebebi ne olabilridi ?

— 8 —

Sait, işin iç yüzünü sezmişti. Hakikati en iyi teşhis eden o idi. Mısır valisi (İbni Sa'd) da bu hareketi tertip edenleri keşfetmiş bulunuyordu. Fakat oda keşfinden, keşfinin kıymetinden haberdar değildi. Onun için Saidin bu tavsiyesi, bütün ehemmiyetile nazarı dikkate alınmamışt.

Saitten sonra söz alan Mısır valisi (İbni Sa'd) şu fikri ileri sürmüştü:

— Bizim vazifemiz, hukuka riayettir. Herkesin hakkını vermek ve herkesten hakkımızı almaktır. Bunu dikkatle yapıyoruz.

Şam Valisi Muaviye şu sözleri ilâve etti:

— Benim idaresini deruhte ettiğim ülkede bir fenalık yoktur. Ta bîî arkadaşlarım da idare ettikleri yerleri iyi biliyorlar. Fikrimce en muvafık hattı hareket hüsnü idareye devamlıdır. Amribnilasın fikri başka idi:

— Bana kalırsa idarede fazla mülâyemet, fazla müsamaha ve gevşeklik var. Bunu doğru bulmuyorum. Ömer gibi hareket gerektir. Onun gibi, şiddet icap ettiği zaman şidet göstermek, sonra yerinde müsamaha ve mülâyemetle hareket etmek icap eder.

Hazreti Osman bunların hepsini dinledikten sonra cevap verdi:

— Bizim vazifemiz fitne ve fesat kapısının açılmamasına dikkat etmektir. Hukuka taallûk eden işlerden madasında müsamahada beis yoktur. Fakat hukuka, son derece riayet şarttır. Bir hukuka riayet ettiğimiz halde fitne ve fesat kapısı açılacak bile olsa, bir kimsenin aleyhimde bir söz söylemesine mahal kalmaz. Bizim bütün hedefimiz, bütün halkın hayrıdır. Buna rağmen fesat değirmeni işliyor. Siz vazifelerinize dönünüz ve halkı teskin ediniz. Herkesin hukukuna azamî tekayyüdü gösteriniz. Hukuk işlerinde zerre kadar ihmale tahammül etmeyiniz.

İçtima bu suretle kapanmış, fakat ayni mesele, gayriresmî bir surette görüşülmüştü. Anlaşılan Muaviyeye göre, fesat membaının merkezi başka bir yerde değil, Medinenin içinde idi. Çünkü vilâyetlerde bazı şahsiyetler etrafında bir takım cereyanlar vardı. Meselâ Basrada eshaptan Zübeyr, Kûfede eshaptan Talha, Mısırda Hazreti (Ali) lehinde, propagandalar yapılıyordu. Bu propagandaların membaı Medine de bulunmak gerekti. Çünkü bu şahsiyetlerin üçü de Medinede bulunuyorlardı. Her halde bu propagandalar ile bu şahsiyetler arasında bir münasebet bulunmak icap ederdi. Onun için Medinede vaziyeti talkik etmek, hükûmet aleyhinde ne gibi iddialar varsa hepsini açıkça münakaşa etmek lâzımgeliyordu.

Bu sayede hakiakt anlaşılır ve bu şahsiyetlerden biri herhangi hareketle alâkadar ise, onun aleyhinde takibat yapılırdı.

7

Hazreti Osman Muaviye ile birlikte Medineye avdet etti. Medinede ilk yapılan iş, Ali, Talha ve Zübeyri davet ile onlarla konuşmaktı. İçtimada Şam Valisi Muaviye de bulunuyordu. Burada her iş tasfiye olunacaktı. Ali, Talha veya Zübeyr tarafından her hangi bir hareket hazırlanıyorsa bunun iç yüzü anlaşılacaktı.

İçtima açıldıktan sonra Muaviye söze başladı. Cemaate hitaben dedi ki:

— Sizler Hazreti Peygamberin arkadaşları ve bu halkın güzideleriniz. Evliyayı umur, sizden başka bir kimse değildir. Siz varken hiç bir kimse bu devletin başına geçmeyi düşünmez ve bu makama göz dikemez. Bugün devletin başında bulunan zatı sizler intihap etmiş bulunuyorsunuz. Kendisi ihtiyarlamış bulunuyor. Onun çok yaşamasını temenni etmekle beraber sizlerin de neticeye muntazır olmanızı tercih ediyorum. Ortalıkta bir takım sözler dönüyor ve bu sözlerin sizden çıkmış olmasından endişe ediyoruz. Sizin bir gûna şikâyetiniz varsa onu açıkça söyleyiniz. Ancak bu şekilde hareket ederseniz, hiç bir kimse sizi istihfaf edemez. Çünkü siz bir kere istihfaf edilecek olursanız, hal çok fenalaşır. İkbal yerine idbar başgösterir.„ [1]

Muaviyenin sözleri bundan ibaretti. Büyük bir siyasî olan bu adam vaziyeti en mükemmel surette ifade etmişti. Bir kere, Hazreti Ömerin devlet riyasetine lâyık olarak gösterdiği altı namzetten üç kişi kalmıştı. Bunlar, Ali, Talha ve Zübeyrdi. Bunlar yaşıyorken hiç bir kimsenin bunlara rekabet etmesine imkân yoktu. Fakat bu zevattan her hangisi kalkar da bir takım entrikalar çevirir ve devlet riyaseti makamını istihfafa maruz bırakırsa, o zaman bu makamın vakar ve heybeti zail olur, o makama karşı hissolunan umumî hürmet, şiddetli bir sarsıntıya uğrardı. Şimdiye kadar bu gibi sademelerden masun kalan bu makamı, sıyanette devam etmek icap ederdi. Aksi takdirde vaziyet çok fena olurdu. Çünkü Hazreti Peygamberin arkadaşları ve islâmiyetin tesis ve neşrinde en kıymetli yardımcıları olan bu zevat, ümmet nazarında haiz oldukları itibarı bir takım saltanat hırslarına feda edecek olurlarsa, bu itibara istinat eden her şey mahvolurdu. Bu hırslar, başka hırsları da faaliyete getirirdi. Bir zatın hırsını tatminden dolayı bir çok menfaatler muhtel olacağından, bu menfaatler muhakkak ki, mukabil hareketlerde bulunurdu. O halde en doğru yol, işleri aldığı tabiî istikamet içinde bırakmak, hükûmete karşı açık bir cephe karşılayarak onu hüsnü niyetle tenkit etmek, onun iraatından hatalı olanları göstermekti. Yoksa hükûmetin nüfuzunu kıracak, hükûmetin kuvvetini istihfaf ettirecek, devletin bünyanını sarsacak, devlet reisliği makamının vakarını ihlâl edecek her hangi hareket faide yerine umumî bir zarar getirirdi.

Muaviyenin anladığı ve çok iyi anlattığı bu idi.

Hazreti Osman, Muaviyenin bu sözlerini teyit etti:

— Kardeşimin oğlu doğru söylüyor, dedi, siz benim icraatımda hata görüyorsanız bunu açıkça söyleyiniz.. Ben derhal bu hataları tamir ederim.

Hazreti Ali, Talha ve Zübeyr, bu sözlerden memnun oldular. Ve Abdullah ibni Halide verilen (50) bin dirhem ile Mervana verilen (15) bin dirhemin nahak yere verildiğini söylediler.

Hazreti Osman, derhal bu adamları çağırtarak paraları istirdat etti.

Bütün cemaat bundan memnun olmuşlar ve Hazreti Osmanın huzurundan hoşnut bir halde çıkmışlardı.

İbnül esir cilt 3. Sa. 65.

(Bitmedi)

Yeni fırkada

Dünkü içtimada neler görüşüldü?

Dün sabah Serbest Cümhuriyet Fırkası merkez ocak heyeti Taksimdeki yeni merkez binasında Lider Fethi Beyin riyasetinde bir içtima aktetmiştir.

Bu içtimada vilâyetlerden fırka teşkilâtı hakkında gönderilen raporlar tetkik olunmuş, Lider İzmir ve Balıkesir seyahatı hakkında heyete bazı malûmat ve izahat vermiş bilmukabele kendisine merkez heyetinin faaliyeti izah edilmiştir.

Fırka vilâyetler teşkilâtını biran evvel bitirilmesi için çalışmaktadır.

İzmir, Bursa, Denizli, Aydın, Balıkesirde vilâyet merkezleri teşekkül etmiştir Buralarda kaza ocakları da tamamlanmak üzeredir. Ankarada bulunan Ağa oğlu Ahmet Beyin bugün şehrimize avdeti bekleniyor. Ahmet Beyin avdetinden sonra Fırka gazetesinin intişar hazırlıklarına başlanacaktır.

Fethi Beyin ziyaretleri

Fethi B. dün sabah fırka merkez ocağı içtimaına riyaset ettikten sonra fırkadan çıkmış ve hususî bazı davetlere icabet etmiştir.

Şoförler intihabı

İntihaba fesat karıştığı tahakkuk ettiğinden feshedildi

Birkaç günden beri devam etmekte olan şoförler cemiyeti intihabatı dün ticaret müdüriyeti tarafından feshedilmiştir.

Intihabatta bazı yolsuzluklar olduğu bir şoförün müteattit rey verdiği hakkında ihbarların doğruluğu ticaret müdüriyeti tarafından gönderilen mürakıp Ismail Hakkı Beyin tahkikatile sabit olmuş ve şimdiye kadar yapılan intihap küküm süz addolunmuştur.

Yakında intihabat tekrar olunacaktır.

Amerikan mektep gemisi

Bu sabah limanımıza Çester isminde bir Amerikan mektep gemisi gelecektir.

Küçük haberler

Ticaret odası — Çekoslovakya reisine müracaat ederek memleketimizden almasını taahhüt ettiği bir milyon kilo tütünün mübayaasını bildirmiştir.

Ziraat bankası — Heyeti umumiye içtimaı teşrinievvelde yapılacaktır. Bunun için İstanbul vilâyetinden bir mürahhas istemiştir.

Dahiliye vekili — Bugünlerde mülkiye müfettişlerile Karadenizde bir teftiş seyahatine çıkacaktır.

İstanbulda — İstanbulda yapılan bi istatistiğe göre yirmi iki rakı, 7 konyak, 7 likör fabrikası vardır. Bunlardan yalnız dördünün sahibi Türktür.

Kayıkçılar cemiyeti — İdare intihabatı yapılarak on iki azadan altısını Halk fırkası namzetleri kazanmıştır.

Bu biletleri kimler satıyor — Muallimler Birliğinden aldığımız bir mektupta bazı eşhasın birlik namına ötede beride vapur tenezzühü biletleri, sattıkları halbuki birliğin bu işle kat'iyden alâkası olmadığı bildirilmektedir.

Harp akademisinde diploma merasimi — Harp akademisinde bu sene mezun olan genç zabitlerimize bugün merasimle diploma tevzi edilecektir. Bu seneki mezunlar 22 gençtir.

Bir intihap — Sultanhisardan Son posta gazetesine çekilen bir telgrafa göre de Sultanhisar belediye intihabatını 7 reye karşı 77 reyle S. C. F. namzetleri kazanmıştır.

Bakkallar cemiyeti — Hesapları tetkik edilerek dört bin lira açık bulunmuştur.

ŞEHİR HABERLERİ

Anadolu Hisarında vaz'ı esas

Vilâyetin yaptıracağı 23 mektepten on dördüncüsünün temeli dün atıldı

Muhittin B. temel atarken

Dün 3 buçukta Anadolu Hisarı ilk mektebinin vaz'ı esas resmi yapılmıştır. Merasimde İstanbul meb'usu Tevfik Kâmil, vali Muhittin, encümeni vilâyet âzasından Ziyaettin Beylerle maarif erkânından bazı zevat ve halk hazır bulunuyordu. Mektep sahilde ve güzel bir tabiî manzara arasındadır. Vali Muhittin Bey içine para ve imzalı kâğıt konan bir şişeyi temele koyduktan sonra üzerine mala ile çimento sürmüştür.

Vali Bey:

— Yaptıracağımız 23 mektepten 14 üncüsünün vaz'ı esas resmini yapıyoruz. Böyle güzel bir manzara arasından ilk terbiyeyi alacak çocuklarımız ne kadar bahtiyardır, demiştir. Bu ayın yirmisinde beş mektebin küşat resmi olacaktır. Bunların ikisi Nişantaşında, diğerleri Yeşilköy, Bakırköy, Çarşanbadadır. Küşat resmi yapılacak bu mekteplerde 1 Teşrini evvelden itibaren tedrisata başlanacaktır.

Hisarda ayni zamanda Göksu deresi üzerine asrî tesisatla güzel bir köprü yakılmaktadır. Vaz'ı esas resmine gelen davetlilere limonata ve pasta ikram edilmiştir.

Bir dikiş meşheri

Dün Divanyolunda açıldı

Sergiden bir köşe

Divanyolunda Teşviki Sanayi biçki, dikiş mektebinde dün talebelerin mahsulü mesailerini göstermek üzere bir sergi açılmıştır. Dün bir çok davetlilerin huzurile serginin küşat resmi yapılmıştır. Mektebin genç talebe Hanımları tarafından yapılmış olan 500 parça kostüm tayyör, tuvalet ve el işleri üç salonda teşhir edilmektedir. Sergi on beş gün açık duracaktır. Mektepten bu sene 36 Hanım diploma almıştır. Dördüncü senei dersiye teşrinievvel bidayetinde başlıyacaktır.

Vilayette

Yeni teşkilât

Dahiliye müsteşarı dün vilâyette tahkikatta bulundu

Mülkiye müfettişleri dün saat 19 da Dahiliye müsteşarı Hilmi Bin riyasetinde toplanmışlardır. İçtimaa vali muavini Fazlı B. de iştirak etmiştir. Dünkü toplantıda yeni teşkilât hakkında müzakereler yapılmış, teşkilâtın noksanlarına dair müsteşar Beye izahat verilmiştir.

teşkilâtın tamamen tatbiki için lâzım gelen tedbirler alınmıştır.

Müsteşar B. bugün Ankaraya dönecektir.

Mülkiye müfettişleri kazaları, nahiyeleri ve polis merkezlerini teftiş etmekte ve yanlış muameleleri düzeltmektedirle.

Polis işleri

Polis işlerinin bir elden çıkarılıp kaymakamların idaresine verilmiş olmasının mahzurlu olduğu yazılmışsa da bunun gerek inzibat, gerek kontrol cihetinden çok faydalı olduğu söylenilmektedir.

Muhtelit mübadeede

Aile reisi!

Onuncu madde de kullanılan bu kelimenin metlûlü müzakere edilecek

Muhtelit mübadele komisyonunde Türk ve Yunan murahhasları yakında toplanarak son itilâfın onuncu maddesinde kullanılan aile reisi tabirinin medlûlü hakkında bir karar vereceklerdir.

Mukavelenin onuncu maddesinde "Etabli tanınmış olan kadınlar, kız ve erkek küçük çocuklar, reşit bile olsa evlenmemiş kızlar aile reislerin nezdine avdete mecburdurlar„ denmektedir. Bu itilâfname yunanistana firar etmiş bir aile reisinin çocukları yunanistana gitmeğe mecbur bulunmaktadırlar.

Bu madde de kullanılan aile reisi tabirile kimlerin gösterilmek istenildiğini hali münakaşadadır. Yunanlılar bu tabirde daha şumullü bir mana bulmaktadırlar. Türk azalarına ise aile reisi tabirile baba, amca, kardeş kastedildiğini söylemektedirler. Bu mesele yakında komisyonun bir heyeti umumiye içtimaında müzakere edilecektir.

Gayri mübadiller

Maliye vekiline ne hususta müracaat ettiler?

Maliye vekili Saraç oğlu Şükrü Beyin şehrimizde bulunduğu esnada gayri mübadiller namına yapılan bazı müracaatları kabul ettiği yazılmıştı.

Dün bir muarririmiz cemiyet reisi İstanbul meb'usu Hüseyin Beyden şu izahatı almıştır.

— Maliye vekâletine yaptığımız müracaatlarda gerek Yunanlılardan alınarak gayri mübadillere verilecek olan yüz elli bin Ingiliz lirası tevziatına gerekse bono tevziatına biran evel başlanmasını rica ettik.

Vekil B. bu işlerin vekâletçe düşünülmekte oldugunu az bir zaman içinde hepsinin halledilmiş olacağını söyledi.

Biz firari Rumlardan kalan emlâkle Anadoluda terkedilen Yunan emlâkinin ve tazminat olarak Yunanlılardan alınarak gayrı mubadillere verilecek olan 150 bin liranın bizim istihkakımıza aşağı yukarı tekabül edeceği kanâatindeyiz.

Cemil Hadi B.

Kıymetli bir zabitimizi kaybettik

Berlinden gelen bir habere göre, orada bir hastanede bir ameliyat geçiren kıymetli zabitlerimizden Cemil Hadi B. bu ameliyatı müteakip ebediyet meşreikine intikal etmiştir.

Merhum, geçen sene Harbiye mektebi müdürlüğünde bulunmuş, daha evvelde orduda deruhte ettiği muhtelif vazifelerde büyük bir iktidar ve liyakat göstermişti. Vefatı dolayisile ailesine ve orduya taziye ederiz.

Merhum, Berlin Türk mezarlığına gömülmüş, mezarının başında Sami Pş tarafından bir nutuk söylenmiştir.

Romanyalı doktorlar

Şehrimizde bulunmakta olan Romen doktorlar dün sabah saat on birde Tıp fakültesini ziyaret etmişler ve fakülte reisi Süreyya Ali, muderrislerden Ismail Derviş ve Fahrettin Kerim Beyler tarafından karşılanmışlardır.

VAKIT

15 Eylül Pazartesi 930

		Dahilde	Hariçte
1	aylığı Kuruş	150	—
3	„ „	400	800
6	„ „	750	1450
12	„ „	1400	2700

Rebiülahır 1349

21

Bu geceki Ay

Güneşın doğuşu: 5,40 — batışı 18,20

Ayın doğuşu : 21,28 — batışı : 15,07

Namaz vakitleri

Sabah	Öğle	İkindi	Akşam	Yatsı	İmsa'k
4.16	12,10	15,43	18,22	19.54	3,58

Hava :

Dün azamî hararet 23derece olmuştur. Bugün mutavasıt şiddetle poyraz esecek, hava bulutlu olacaktır.

Radyo :

Bu akşam Istanbulda

Saat sekizden ona kadar alaturka fasıl.

Sinemalar :

Alkaza — Kırmızı bulut
Alemdar — Aksayi şarkta vahşet
Beşiktaş Hilâl — Verdün
Ekler — Lükres Borjuya
Elhamra — Bir kadın yalanı
Opera — Evanjelin
Fransız — Memnu saadet
Melek — Define ararken
Şık — Renkli fener
SüreyyaKadıköy- Mahkûmun şarkısı
* Sesli, sözlü .

Adliyede;

Yüzde sabit kalan iz

Yüzün umumî ahengini bozmuş mudur? Tıbbıadli, bunun tayinini salâhiyet harici gördü.

Istanbul ağır ceza mahkemesinde dün gazetemizin müdürü Gireson meb'usu Hakkı Tarık B. i yüzünden cerheden Bedi B. in muhakemesine Temyizden nakzen devam olunmuştur.

Son celsede Bedi B. in vekilinin talebi üzere, Tarık B. in yüzündeki izin, yüzünün umumî görünüş ahengini bozup bozmadığı Tıbbıadliden sorulmuştu. Dünkü celsede gelen cevap okunmuştur.

Tıbbıadlî, evvelce bildirdiği gibi, yüzdeki kurşun izinin sabit olduğunu tekrar ediyor, yüzün umumî ahenginin bozulup bozulmadığı bahsine gelince, Tıbbıadli kendisini bu hususta mütalea beyanına salâhiyettar görmüyor, tıbben bu hususta hüküm verilemiyeceğini ileri sürüyordu.

Müddei umumî Cemil B., "sabit iz kaldığı anlaşılmıştır. Kanunun istihdaf ettiği gaye, bunun tesbitidir. Kanunî maksat istihsal olunmuştur. Artık vaziyetin daha fazla tamikine lüzum yoktur.„ demiştir.

Bedi B. in vekili Seniyüttin B., bu bahiste tetkikat yapıp cevap vereceğini söylemiş, bunun üzerine muhakeme 21 Eylül pazartesi sabahına bırakılmıştır.

Galata gümrüğünde

Suiistimal yapıldığı haber veriliyor

Galata gümrüğünde kâğıtların tahrifi suretile antreplara giren ve çıkan mallardan eksik rüsum alındığı hakkında gümrükler umum müdürlüğüne bir ihbar yapılmıştır. Hazinenin bu yüzden 20 bin liraya yakın bir zarar gördüğü söylenmektedir.

Üçüncü Şahıs!

[*Üst tarafı 1 inci sayıfamızda*]

kibat berikiler hakkında yapılmıştır. Ve Fethi Beyfendi ilâve ediyor:

"Anadolu gazetesini itham ediyorum. Cümhuriyet hâkimlerinden adaletin bitarafane tecelli ettirilmesini beklemek hakkımızdır.„

Beyanatın nakletmediğimiz, edemediğimiz, kısımları, adliyenin bu takip ve tevkif hadisesini kendilerinin nasıl telâkki ettiklerini gösteren satırlardır. Cümhuriyette herkes kendi fiilinin hesabını kendi vereceği için Fethi Bey bunları istediği yerde söyliyebilirler, mes'uliyetlerini imzaladıkları bir surette neşredebilirler, fakat bizi mazur görmelerini rica ederiz.

Bahsin mevzuu matbuatın hürriyetidir. Tevkif edilenlerin bir kısmı satırları yazanların şahsî dostlarıdır. Burada bu lisanı kullanmamızın sebebi adliyeyi ve onun hareketlerini nasıl telâkki ettiğimizi ifade etmek içindir.

Yapılan takip ve tevkiften memnun olduğumuz farzolunsa bile, nihayet bu adliye bir vazife yapıyr ve bunu adilâne yapar kanaatinde bulunduğumuzdandır. Yoksa gazetelerin takibata uğramasını, uğrayacak sebeplere maruz kalmasını, hele tevkif edilmelerini görüp el çırpmak elimizden gelmez; bu takibata sebep olan hadiselerin vukuundan da memnun olmadığımız gibi...

Fakat "hürriyet her türlü nimetlerin başıdır„ cümlesile garbî Anadoluyu devreden muhterem lider, pek güzel takdir ettiklerine kaniiz ki, bir derece fazla hürriyet istemek demek hakikatte mahkemelerin istiklâlini bir derece fazla teyit, mahkemelerin müstakil faaliyetini bir derece daha takviye ve teşdit etmektir. Hürriyet bir taraflı olmaz diyoruz; bunu iki taraflı, üç taraflı yaracak hürriyet mahkemelerle istihsal edilir.

Türk mahkemeleri müstakildir. Bu mahkemeler millet namına adalet tevzi ederler. Bu, Millet Meclisinin kanunlarını, o kanunların kendilerine, serbest içtihat edercesine kadar verdiği salâhiyetle siyyan olarak tatbik etmek demektir.

Fethi Beyfendi bir kaç sene evvel başvekâlette bulundukları zaman, bu adliyeye, bu kelimelerle değilse bile, mutlak bu ruh ve mana ile temas etmişti; eğer nasip olur da gene başvekil veya bizzat adliye vekili olurlarsa — hatta teşkilâtta hiç bir değişiklik yapmadan da — gene bu sözleri söyliyeceklerdir. Buna eminiz.

Bunun için kendilerinden çok rica ederiz. Kendi hakları olarak giriştikleri proapganda yolunda dayanılacak son kuvvet, son ümit, son teselli olmak lâzımgelen bir noktanın rahneye uğramasından çok çekinsinler. Zira bu ümitsizlik herkesi — tek başına veya beraberce — kendi haklarını kendileri ihkak etmeye sevkeder ki bunun korkunç neticelerini tasvir etmeye mahal görmeyiz. Fethi Beyfendinin vicdan ve iz'anına itimadımız berdevamdır.

Falan hâkim, falan daire için söyliyecek sözlerimiz olabilir; lâkin adliyeyi bir az daha nümayişsiz, bir az daha kapalı yerlerde konuşmak pek de cümhuriyete ve bizim ve sizin an'anelerinize zıt sayılmaz. Hiçbirimiz orduдan bahsettirmeyiz; hekimlerin tıptan, tabiplerden bahsettirmedikleri görüldü; hâkimler de adliyeden bu tarzda bahsettirmeseler haklı olmazlar mı? ordu memleketin hariçteki ihtilâflarında hakem ve hâkim ise mahkemeler de dahildeki ihtilâflarda hakem ve hâkimdir. Bu hadiselerde bir fırka liderinin unvansız bir vatandaştan fazla da bir hakkı olamaz. Yarın da falan ve falan kişinin tevkifi hakkında falan ve falan fırka veya cemiyet veya fertten mektuplar gelmeğe ve neşredilmeğe başlar, bu mevzuda metingler aktolunursa hâkimlerin vazife yapmaları güçleşmez mi?

Cümhuriyet Halk fırkası müfettişinin bir adamı hapsettirmesile o adamı Serbest Cümhuriyet Fırkası liderinin serbest bıraktırması arasında, mahkemelerin istiklâli noktasından ne fark olabilir? Hapsetmemek vazfe olduğu kadar hapis de vazifeden olamaz mı?

Liberalizm, iktısadiyattadır, adliyede değil!

* * *

Şimdi bu tevkif ve takip hadisesinde bizim noktai nazarımızı arzedelim:

Bir cürümle maznun olanlar sade hükûmetçe değil, (hükûmeti adliyece) verilir. Hükûmet mefhumuna dahil olan Adliye Vekâleti ve sair makamlar bu takibi tahrik ederler.

Tevkif kararına gelince: o mutlaka adı hâkim olan bir makamın tasdikile tekemmül eder.

İşte bu takip ve tevkif bahsinde bizim beslemiz adliyenin "müstakil„ olarak hareket ettiği ve muhtemel haksızlıkları bertaraf etmek için alâkadarlara açık kanun yolları bulunduğunu bildiğimiz için bu takip ve tevkif hadiselerinde — hukukî bir noktai nazar münakaşasına lüzum varsa ondan maada — efkârı umumiye önünde bir şey bahsedilmesini, bizim gibi üçüncü şahıslar için, şimdilik doğru bulmuyoruz. Biz bu vaziyette ve muhakemenin devamı müddetince olsak olsak "sami„ olabiliriz. Sami'lerin alkıştan, ıslıktan menedilmeleri de beyhude değildir. Murakabenin sonunu arzetmenin yeri ve sırası vardır.

Bunun aksine — hususile bu beyanatta olduğu gibi hiç bir kanun maddesine işaret olunmaksızın — cevaz vermek müstakil olan mahkemeler üzerinde "kanun ve nizam hükümlerinden birinin icrasına muhalefet için nüfuz ve müessir kuvvet sarfetmekten„ başlar ve nerelere varacağı da belli olmaz. Galiba bir tarafta anarşi, bir tarafta onun cezası peyda olur. Biz kendimiz biliriz ki matbuat— fakat kanun dairesinde — serbesttir! Bu gidişle iktidar mevkiine gelmek istiyen yeni fırka korkarız ki adliyeyi daha ağır şerait altında teselüm etmesin!

Ayni bahisten olduğu için bu mevkuflardan birinin İzmirden gönderip bura gazetelerinden birinde bastırdığı bir yazıya da bu satırlarla cevap vermiş oluyoruz, sanırız.

Zeynel Besim B. de yazı arkadaşını ve dolayısile kendini müdafaa ederken memnuniyetle görüyor ki kendine gelmişe benziyor; bu arkadaş — bihikmetillâhi taalâ — son günlerde kendilerine muarız oluverdiği İstanbul gazetelerine karşı haykırarak:

— İşte İzmirli bir arkadaşlarının akibeti.. halkı çiğneyenler, türk milletine ehemmiyet vermeden çala kalem fikir canbazlığı yapanlar birer birer adeta put gibi devriliyorlar!

Diye "millet„ daha başka baskın yolları öğretip göstermeden nadim olmuşlar, "biz bunu hayırlarına söyledikti„ diyorlar.

Kalemini jandarma dairesinde yontmş arkdaş, "millet„ İzmirlilerden, İzmirliler de sizlerden mi ibarettir ve İzmirde kanun hükümleri âciz ilân etti de herkes kendi başına mı kaldı ki velev bir büyük kütleye hakikaten hakaret edilmiş ve kütle kendiliğinden, hiç tahrik görmiyerek heyecana kapılmış da elinden böyle bir kaza çıkmış olsun, size düşen vazife "işte böylelerini böyle yapar diyip„ Ceza Kanununun 312 inci maddesini okuyunuz — "kanunun cürüm addettiği bir fiili alenen methü istihsan„ mı idi "halkı kanuna ademi itaate tahrik mi idi? fırkacılığı 'cemiyetin muhtelif sınıflarını umumun emniyeti için tehlikeli bir tarzda kin ve adavete tahris„ derecesine götürmek midir?

Hükûmetin emrine muti olmak lâzımgelen kuvvetlerin emre itaatlerini münakaşa mevzuu yapmak — 153 155 madde— onların itaat ve inzibattan çıkmalarını teşvik olmaz ve bu da sükûn istiyenler, yani dediğim olsun da ne olursa olsun diyimeyen memleketlere zarar getirmez mi?

En hafif ifade ile bu ne ölçüsüzlük olur? Bu arkadaşlar iftiraya uğramıyorlar, işte açıkça, milleti gayri reşit zannettiğimizi zannetmekle bize iftira ediyorlar. Görmüyor musunuz ki her gün muhalefetin gördüğü hüsnü kabule bakıp millet rüşdünü ispat etti diyenler kendilerindendir.

Bize kalırsa, biz Türkün rüştünü millet olduğu zaman ispat ettiğine inananlardan, bugün 10 temmuz, millet rüştünü ispat etti! öbür gün muhalefet, millet rüştünü ispat etti! demeyi gülünç bulanlardanız.

Bu millet size kaç defa rüşt ispatı imtihanı verecek... Millet reşittir ve müdriktir. Herşeyi bilir, anlar.

Yalnız — açıkça söyleriz — millet gazete idareleri değildir. Ve siz her okuduğunuz, her işittiğinizle bir fikirde olmıyabilirsiniz. Belki şu satırları okuyanlardan bir kaçının da hemfikir olmaması mümkün değil midir? Şimdilik milleti temsil eden tek bir yer var: o da Millet Meclisi...

* * *

Bu kadar tafsilâta girişimizin bir saiki da açılan davalar "hükûmetin şahsiyeti maneviyesini tahkir ve efkârı tehyiç„ davası olduğu halde bir fırka liderine atfile neşrolunmak istenen bu beyanat içinde bu davalar "Büyük Millet Meclisinin şahsı manevisini tahkir zannolunması ve "mutemetlerle hükûmetin bazı icraatının tenkidi B. M. M. nin şahsiyeti maneviyesini tahkir yerinde tutulmuştur denilmesidir.. bizce Fethi Beyfendinin beyanatı burada temas ettiğimiz noktaların hatıra getirebileceği ihtimallerden muhakkak uzaktır.

Bizim bu beyanattan anladığımız İzmir hadiselerine müsebbip olarak bir başka mazmun olduğunu haber vermekten ve kanaatlerince bir masuniyeti müdafaa etmek gibi bir hissi necabetinden mütevellittir.

Bu beyanat yerine müddeiumumiye bir "ihbar„ arzularını daha kolay ve daha kestirme olarak hâsıl edebilirdi; o vakıt adliye kuvvetini — neticesinden kendileri de mes'ul olmayı kabul ederek — bir dava tahrikine bir dereceye kadar icbar etmiş olurlardı. Bununla beraber dünkü gazetelere geçen telgraflardan öğrendiğimize göre İzmir Adliyesi "Anadolu„ hakkında yapılması istenen tahkikata da başlamış bulunuyor.

Bu takdirde takibata bir tane daha katılmış ve bize daha bir iki meslektaşın bu zan altından berî olarak çıkmalarını temenni etmek vazifesi kalmış oluyor.

Hakikatte, bizim arzu ve ihtiyacımız cürümler ve mücrimler görmek değildir ki...

Bursada

Halk fırkası namzetleri kazandı

Bursadan verilen malûmata göre Orhaneli kazasında belediye intihabatı bitmiş, Halk fırkası namzetleri ittifakla kazanmıştır.

Eminyet sandığı binası

Eski Emniyet sandığı binasının belediyeye devri için belediye ile emniyet sandığı müdüriyeti arasındaki mukavele dün imza edilmiştir. Bu binaya belediye fen heyetinin taşınması evvelce kararlaştırılmıştı. Fakat son yapılan tetkikat neticesinde muhasebe teşkilâtına göre yapılan bu binanın fen heyetinin işine yaramıyacağı anlaşılmıştır. Bu binaya belediye muhasebesi taşınacaktır.

Tiyatro mektebi

Tiyatro mektebinin talimatnamesi ikmal edilmiş ve tasdik edilmek üzere maarif vekâletine gönderilmiştir. Mektebin 1 teşrini evvelde açılmasına çalışılmaktadır.

Bir tekzip

Akhisar, 14 (Vakıt) — Halk Fırkası idare hey'etinden karşı fırkaya geçmiş kimse yoktur. Bunun hilâfındaki haberler yalandır.

İzmirde

[*Üst tarafı 1 inci sayıfamızda*]

— "Son Pota„ gazetesi birkaç gün evvel bir makale neşretmiştir. Bu makalede istimal edilen elfaz hükûmetin şahsiyeti maneviyesini tahkir mahiyetinde görülmüş olduğundan kanunun muktezasına tevfikan Büyük Millet Meclisi riyasetinden istihsal edilen mezuniyet üzerine gazete müdürü mes'ulü hakkında ilk tahkikatın açılması talebile evrak altıncı istintak dairesine tevdi edilmiştir.

Müstantiklik, mes'ul müdür Selim Ragıp B. i evvelâ ihzaren davet ederek sorguya çekmiş ve müteakıben filin nevi ve mahiyetine nazaran tevkifine lüzum görmüş ve tevkif kararı makamı riyasetin tasdikine iktiran ile tekemmül etmiş ve infaz edilmiştir. „

"Son Posta„ gezetesi mes'ul müdürü Selim Rağıp Beyin tevkifi üzerine vilâyetten gazetenin yeni bir mes'ul müdür gösterilmedikçe intişar edemiyeceği bildirilmiştir. Bu hususta matbuat kanununda sarahat olmadığından Son Posta gazetesi yeni bir mes'ul müdür göstermiş olmakla beraber, bu tebliğin kanunsuz olduğunu ileri sürmüştür. Vali muavini Fazlı Bey, mes'ul müdür mevkuf bulundukça tabiatile gazetesini murakaba edemiyeceğinden yeni bir mes'ul müdür gösterilmesi lâzım geldiğini söylemiştir.

"Son Posta„ gazetesi bunun üzerine başka bir mes'ul müdür göstermiştir.

Diğer taraftan İzmirde de, haklarında tahkikat yapılan "Hizmet„ gazetesi başmuharriri Zeynel Besim, mes'ul müdürü avukat Bedri, "Yeni Asır„ gazetesi muharrirlerinden Behzat Arif, mes'ul müdürü Abdullah Abidin Beyler tevkif edilmişlerdir.

"Halkın Sesi„ mes'ul müdürü Omer Fuat, baş muharriri Mehmet Sırrı B. ler de isticvap olunarak serbest bırakılmışlardır.

Halk fırkasına, "Anadolu„ gazetesi matbaasına tecavüz edenler hakkındaki tahkikata devam olunmaktadır.

Anadolu mes'ul müdürü de mevkuf

İzmir, 14 (A. A.) — S. C. fırkası Lideri Fethi Beyin nutkunu tahrif ederek neşreylediği iddiasile hakkında ikamei dava edilen Anadolu gazetesi mes'ul müdürü İbrahim Bey tevkif edilmiştir. Gazetenin başmuharriri Denizli meb'usu Haydar Rüştü B. hakkında takibat yapılabilmesi için masuniyeti teşriiyesinin ref'i icap ettiğinden bu hususta, müddeiumumilik tarafından adliye vekâletine müracaat oulnmuştur.

Tahkikat bitti

İzmir, 14 (VAKIT) — Mevkuf gazeteciler hakkındaki tahkikat bitti. Tahliye talepleri reddedildi ve evrak mahkemeye verildi. Muhakemeye derhal başlanacaktır. Müddeiumumî (Halkın Sesi) mes'ul müdürü ile başmuharririnin tahliyelerine itiraz etti. Tevkifleri muhtemeldir.

Borsacılar

Evrak adliyeden zabıtaya iade olundu

Borsa haricinde kambiyo murakabe heyetinin müsaadesi olmadan muamele yaptıkları noktasından haklarında takibat yapılanların evrakı adliyeye gönderilmiştir. Müddei umumilik tahkikatı neticesinde tahkikatın tevsii, bazı noksan cihetlerin ikmali için evrakı zabıtaya iade edilmişti.

ALEMDAR zade VAPURLARI

Seri ve lüks Karadeniz postası

Bülent vapuru 15 Eylül PAZARTESİ günü akşamı saat 18 de Sirkeci rıhtımından hareketle (Zonguldak, Inebolu, Ayancık, Samsun, Ordu, Gireson, Trabzon, Rizeye azimet ve avdet edecektir.

Müracaat mahalli: İstanbul Meymenet Hanı altındaki yazıhane. Telefon İstanbul 1154

BARTIN AYDIN hattı lüks ekspres vapuru 15Eylül Postası Pazartesi

Sirkeciden hareketle Ereğli, Zonguldak, Bartın, Kurucaşile ve Cideye azimet ve avdet edecektir.

Tafsilât için: Sirkeci salonu karşısında Nizamoğlu Han No. 2 Telefon: Ist. 354

Yelkenci VAPURLARI

Karadeniz postası

Vatan vapuru 17 Eylül Çarşamba akşamı Sirkeci rıhtımından hareketle (Zonguldak, Inebolu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon, Sürmene, ve Rize) ye azimet ve avdet edecektir.

Tafsilât için Sirkecide Yelkenci hanında kâin acentasına müracaat. Tel. Istanbul: 1515

Seyrisefain

Merkez acentesi: Galata Köprü başında Beyoğlu 2362. Şube acentesi: Sirkecide Mühürdar zade hanı altında Tel.Ist.2740

İskenderiye sürat postası (Izmir) vapuru 19 Eylül Cuma saat 13 te

Galata rıhtımından kalkarak cumartesi sabahı Izmire varır ve akşamı Izmirden kalkarak Pazartesi Iskenderiyeye varacak ve Çarşamba İskenderiyeden kalkarak Izmire uğrayarak Istanbula gelecektir.

Iskenderiyeden aktarma Portsait için de eşya kabûl olunur.

Ayvalık sürat postası (MERSIN) vapuru 16 Eylül Salı 17 de Sirkeci rıhtımından kalkarak Gelibolu, Çanakkale, Küçükkuyu, Edremit, Bürhaniye, Ayvalığa gidecek ve dönüşte mezkûr iskelelerle birlikte Altunoluğa uğrıyarak gelecektir.

Gelibolu için yalnız yolcu alınır, yük alınmaz.

Mersin sürat postası (KONYA) Vapuru 17 Eylül çarşamba 11 de Galata Rıhtımından kalkarak Çanakkale, İzmir, Küllük, Fethiye, Finike, Antalya, Alâiye, Mersine gidecek ve dönüşte Taşucu, Anamur, Alâiye, Antalya, Finike, Fethiye, Küllük, İzmire uğrıyarak gelecektir.

Cuma günleri köprüden saat 13,15 de doğru Yalovaya ve Yalovadan saat 19,45 de doğru Köprü'ye olan postalar lâğvedilmiştir.

Badema Mudanya postalarımız Istanbuldan saat 9,30 da kalkacaklardır.

Ortaköy Feriye Saraylarında Kabataş müdürlüğünden :

1 — Leyli ve nehari talebe kaydına devam edilmektedir.
2 — İkmâl imtihanlarına 20 eylülde başlanacaktır.
3 = Meccanî müsabakası 25 eylülde saat dokuzda icra edilecektir.

Istanbul Ithalât Gümrüğü Müdürlüğünden:

Adet	Nevi	Marka	Kilo	Cins eşya
6	Sandık	I.Z.F A.O.M	30	Ipekli pamuklu mensucat
10	»	Z.F	100	Ekle salih Felemenk peyniri
1	»	A.C	81	Demi raptiye
14	»	E.F.P	50	Gramofon plâk
1	»	H.F.P	1104	Tehi şişe
1	Çuval	. .	50	Mısır
1	»	S	45	Ipek çizgili pamuk mensucat parçaları
9	kap	.	575	Benzin
22	»	.	2741	Petrol
2	»	.	11	Moturin
2	Sandık	..	205	Madenî makine yağı
1	Kap	B.A	12	Müstamel bakır sahan
1	Adet	B.L	7	Kuru inek derisi
1	Parti			Mahallinde bilvezin sağlam olarak teslim edilmek üzere porselen telgraf fincanı
5500	Adet			Kimyahanede mevcut nümune şişeleri
11	Bağ		3349	Tel halat
10	Ton			Tehi mukavva kutu - Transit-
2	Kap		431	Mazot

Balada muharrer on sekiz kalem eşyay 17 - 9 - 930 tarihinde Istanbul Ithalât Gümrüğü satış komisyonunda bilmüzayede satılacağı ilân olunur.

İzmir Ziraat mektebi müdürlüğüden:

Kayıt ve kabul şeraiti

1 — Mektebe orta mektebi mezunları bilâ müsabaka alınır. Talipler mektebe alınacak miktarı tecavüz ettiği takdirde müsabakaya tabi tutulur.
2 — Mektep leyli ve meccanidir. Birinci maddedeki evsaftan başka mektebe girmek istiyen efendiler aşağıdaki şartları da haiz olacaklardır:
A — Türkiye tebeasından olmak.
B — Yaşı 19 dan yukarı olmamak.
C — Vücudü Ziraate mütehammil olmak.
D — Sari hastalıklardan salim olduğunu musaddak tabip raporile tevsik etmek.
E — Aşı şehadetnamesi ve hüsnühal mezbatasını haiz olmak.
3 — Bizzat ziraatle iştigal eden çiftlik ve arazi sahibi evlâdı olduğunu tevsik edenler tercih olunur.
4 — Kayıt ve kabul zamanı teşrinievvel bidayetine kadardır.
Taliplerin ya doğruca veya ziraat müdürü ve memurlar ve mahalli mülkiye memuru vasıtasile mektep müdüriyetine üçer kıt'a fotograf ve vesaikle baistida müracaat etmeleri lâzımdır.

Iktısat Vekâletinden:

Civciv, tavuk kümesi inşaatı

Ankara Ziraat mektebi arazisinde inşa edilecek olan 13 bin 800 lira bedeli keşifli Civciv ve tavuk kümesi bir talibe ihale edilmek üzere kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. Müddeti münakasa 11-9-930 tarihinden 2-10-930 tarihine kadardır. Evrakı fenniyesi ve projesi Iktısat Vekâleti muhasebesine verilecek beş lira mukabilinde telsiz telgraf civarında Enstitüler inşaatı heyeti fenniyesi tarafından verilmektedir. Zarfların 2-10-930 perşembe günü saaton beşte Iktısat Vekâleti Ziraat müsteşarlığı kısmında komisyon tarafından küşat olunacağı ilân olunur.

Erzurum aygır deposu müdürülüğnden:

Bedeli keşfi 24640 lira 54 kuruş olan Erzurumun Ilıca nahiyesinde yapılacak 52 aygırlık ahırlar 30/8/930 tarihinden itibaren 20 gün müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. İhalei kat'iyesi 20/9/930 cumartesi günü saat 16 da Erzurumda Baytar dairesindeki komisyonda icra kılınacağından taliplerin şeraiti anlamak ve pey sürmek üzere saat 7,5 ta teminatla mezkûr komisyona müracaatları ilân olunur.

VAKITın Küçük ilânları

Her gün neşrolunur

Tarife

1	Defalık kuruş	30
2	» »	50
3	» »	65
4	» »	75
ihtiyaç kalmayıncaya kadar (azamî 10 defa) ilân edilmek üzere maktu		100

Abonelerimizin her üç aylığı için bir defası meccanen!

4 satırı geçen ilânların fazla satırı için 5 er kuruş zammolunur.

Müteferrik

Biçki dikiş dersleri — 18 senelik tecrübeli usullerle ders almak isteyenlerin Divanyolunda Biçki yurdunda Hakkı Beye müracaatları. Telef: 2038

Müracaat evi — Her işe mutahassıs memurlar sevk eder her şeyde âzamî teshilât gösterir.
Aleksiyadi han Galata, müessisi Ferit

Satılık hane — Şehzade başında Çukurçeşme yanında Taşhan arkasında Marmaraya nezaretli 9 numaralı beş oda ve müstemilâtlı müceddet kârgir hane satılıktır. İçindekilere müracaat.

Seyyar Türk memur istiyoruz
Yapacağınız satışa göre ayda 90 liradan fazla kazanabilirsiniz.
İstanbul dördüncü Vakıfhan içinde Ünionkol Tesriat

İş aranıyor — Çabuk yazar bir daktilo hanım iş arıyor. Şeraiti mutedildir. Vakıt muharrirlerinden Gayur Beye müracaat.

Defterdarlık ilânları

SATILIK EV VE DÜKKÂN — No. 2-4 Sideris sokağı, İmrahor İlyas Bey mahallesi, Yedikule, tramvay ve şimendifer istasyonlarına üç dakika mesafede kâgir iki kat, altında oda, bodrum ve helâyı müştemil dükkân ile birinci ve ikinci katlarında ikişer oda birer sofa birer matbah birer halâdan ibret dört daire, tavan arası ve taraçası vardır. Bedeli iki sene ve iki taksitte verilmek şartile kıymeti 3270 liradır. Satış pazarlıkla 23 eylül Sal 15 defterdarlıkta. (R-187)

★ **SATILIK EV** — No. 62-64, Hacı Manol sokağı İmrahor İlyas mahallesi, Yedikule, iki katta altı oda bir matbah ve saireyi müştemildir. Bedeli peşin para verilmek şartile 1800 liradır. Satış pazarlıkla 23 eylül 930 salı 15 defterdarlıkta. (R-282)

★ **SATILIK DÜKKÂN HİSSESİ** — No. 8, Valde hanı altı, çakmakçılar, 9 da 6 hissesi, mezkûr hissenin kıymeti peşin para ile 500 liradır. Satış açık arttırma 23 eylül 930 salı 15 defterdarlıkta. (R-376)

NIŞANTAŞINDA

ŞİŞLİ TERAKKİ LİSESİ

Telefon: Beyoğlu 2517
Teşkilâtını tevsi ederek «Yuva» ve «İlk» sınıfları ile «KIZ LEYLİ» dairesini ittisalindeki (eski 15 inci mektep binasına nakletmiştir.

LEYLI NEHARÎ KIZ ERKEK

Ana - ilk - orta - lise

Sınıflarına talebe kaydetmektedir. Her gün 10 dan 16 ya kadar (Şekayık caddesinde Halit Rifat paşa konağında) müdürlüğe müracaat

Ankara Maarif müdürlüğünden:

Bedeli keşfi 45711 lira olan Ankarada Hâl cıvarında inşası mukarrer ilk mektebinin inşaatı 21/10/930 pazar günü saat 15 te vilâyet daimî encümeni tarafından ihale edilmek üzere kapalı zarf usulile mevkii münakasaya vazedilmiştir. Talipler bedeli keşfin %7,5 u nisbetinde olan 3429 lirayı veya bir banka mektubunu veya ayni miktarda kıymeti muharreresi üzerinden istikrazı dahilî tahvilini veya Borsa fiyatından %10 noksanile diğer millî esham ve tahvilâtı muhasebei hususiye müdürlüğüne yatırarak makbuzunu esas teklifi ihtiva eden zarfa rapt ve her ikisini diğer bir zarf derununa koyarak encümene tevdi edeceklerdir. İhaleyi mütaakip on gün zarfında teminat %15 e iblâğ edilecek ve mukavelename dört nusha olarak Ankara noterliğince tanzim edilecek ve inşaat mukavele tarihinden itibaren 91 gün zarfında ikmal edilecektir. Taliplerin şartnameyi görmek üzere her gün idaremize ve yevmi ihalede encümeni vilâyete müracaatları.

Font boru ve teferruatı münakasası
Çorum belediye riyasetinden:

1 — Su yolu ihtiyacı için mübayaa edilecek cins ve miktarı eb'at ve evsafı keşifname ve projesinde muharrer 56369 lira 52 kuruş bedeli keşifli font boru ve malzemei saire 1/8/930 tarihinden itibaren iki ay müddetle ve kapalı zarf usulile münakasaya konulmuştur. Teklif olunan fiatların hangisi haddi lâyık görülürse 1/10/930 tarihine müsadif çarşamba günü saat on altıda Çorum Belediye dairesinde kat'î ihalesi icra edilecektir.

2 — Her talip Çorum Belediyesine bilmüracaat şartname, mukavelename nümunelerini bilâbedel ala bileceği gibi işbu evrakın birer suretleri İstanbul. Ankara Şehremanetlerine, Samsun, İzmir Belediyelerine gönderilmiş olmakla arzu eden her talip şartname ve mukavelenameyi mezkûr şehremanet ve Belediye dairelerinde görebilirler. Evrakı keşfiye ve proje suretleri yirmi lira bedel mukabilinde verilir.

3 — Münakasaya iştirak edebilmek için bedeli keşfin yüzde yedi buçuğu olan 4228 lira 72 kuruşluk teminatı muvakkateye ait makbuz ilmühaberini veya naktini nümunesine tevfikan tanzim ve ihzar edilecek teklifname ile birlikte Çorum Belediyesine vakti mezkûrdan mukaddem tevdi edilmesi meşruttur.

4 — Daha fazla izahat almak istiyenlerin Çorum Belediyesine müracaat etmeleri ilân olunur.

120 ton maden kömürü münakasası:

âli Ticaret mektebi müba - yaat komisyonundan

Mektep kaloriferi için alınacak 120 ton kriple maden kömürü 15 - eylül - 930 pazartesi güuü saat ön beşte ihalesi icra olunmak üzere kapalı zarf usulile münakasaya vazolunmuştur. Talip olanların şartnameyi görmek üzere hergün mektep idaresine ve münakasaya iştirak edeceklerin de şartnamede yazılı olduğu üzere teminat akçelerini müessesatı iktısadiye muhasebeciliği veznesine tevdi ettikten sonra yevmi ihalede mektepte müteşekkil komisyonumuza müracaatları.

Kocaeli vilâyeti daimî encümeninden:

Kocaeli vilâyeti memleket hastanesi için alınacak 144 kalem eczayı tıbbiye ile 13 kalem alâtı cerrahiye olbaptaki şartnamesi mucibince 1 teşrinievvel çarşamba günü saat on beşte ihale edilmek üzere alenen münakasaya konmuştur. Talip olanların 125 liralık teminat makbuzlarile mezkûr tarihte Kocaeli vilâyeti daimî encümenine ve şartnamelerini görmek ve tafsilât almak istiyenlerin Kocaeli sıhhiye müdüriyetine müracaatları.

* * *

Kocaeli vilâyeti daimî encümeninden:

Nafia dairesi için alınacak 90 adet amele ve 10 adet memur. çadırı mevcut numuneleri ve şartnamesi mucibince 24 eylül çarçamba günü saat on beşte ihale edilmek üzere kapalı zarf suretile yeniden münakaşaya vazedilmiştir. Talip olanların 500 liralık teminat makbuziyle teklif mektuplarını mezkûr tarihe kadar vilâyet daimî encümenine vermeleri ve şartnamesini görmek ve tafsilât almak istiyenlerin Kocaeli Başmühendisliğine müracaatları.

Gazetemizde çıkan yazı ve resimlerin bütün hakları mahfuzdur

Gazeteye gönderilecek mektupların üzerine idare içinse [idare] yazıya ait ise [Yazı] işareti konulmalıdır

Basılmıyan mektupların iadesinden, kıymeti mukaddaresiz mektuplara konulmuş paraların kaybolmasından ve ilânların münderecatından idare mes'ul değildir

VAKIT

SAYISI HER YERDE 5 KURUŞ

MATBAA VE İDAREHANE :
İSTANBUL. Babıali, Ankara caddesinde "VAKIT YURDU,

Tel : 1970 (İDARE İŞLERİ) 1971 (YAZI İŞLERİ) Telgraf : VAKIT . Posta kutusu 6

Arnavutköyünde kâgir Çifte Saraylarda

Leyli ve Neharî **FEYZİATİ LİSELERİ** Kız ve Erkek

Ana sınıfı ilk sınıfları ve ayrı teşkilât dahilinde kız ve erkek orta ve lise kısımlarını muhtevidir. Asrın icap ettirdiği en mütekâmil vesait ve teşkilâtı haizdir. Kayıt muamelesine başlanmıştır. Kayıt için mektebe veya Istanbulda Basiret Hanında iktısat şirketine müracaat edilebilir.

Istanbul cihetinden gelecek Neharî talebe için Fatihten Bebeğe kadar direkt vesaiti nakliye işletilecektir. Resmî karara tevfikan mektebimizde dahi 1 Teşrinievvelde derslere başlanacaktır.

Telefon: Istanbul 2867 - Bebek 210

Orman ameliyat mektebi

Orman mühendis muavini yetiştirmek üzere yeniden açılmıştır. Leylî ve meccanidir. Müddeti tahsiliyesi üç sededir. ***Istanbul'da Büyükdere Bahçe köyündedir.***

Talebe kayt ve kabulüne başlamıştır. ayt ve kabul muamelesi 1 teşrinievvel 1930 tarihine kadar devam edecektir.

25 talebe alınacaktır. Fazla talebe zuhurunda aralarında müsabaka yapılacaktır.

Orman ameliyat mektebi kayt ve kabul şartları:

1— Talipler Türkiye cümhuriyeti tabaandan olacaktır.

2— Taliplerin yaşları 25 ten yukarı olmayacaktır.

3— Talipler orta mektep mezunu olacaktır.

4— Talipler hastalıklı sakat olmadıklarını, arızalı yerlerde dağlık havalide yürüyüp gezmeğe ve hayvana binmeğe bünyevî teşekkülâtının müsait ve mütahammil olduğunu tasdik eden bir tabip raporuna malik olacaklardır.

5— Talipler iyi ahlâklı olduklarını ve hiç bir gûna cezayı müstelzim ef'al ve harekâtta bulunmadığını beyan eden ve mahallî zabıtasınca tastiki olan ihtiyar heyeti mazbatasına malik olacaklardır.

6— Mektebe kaydolunan talebe olbaptaki şartlarına tevfikan noterlikten tastikli kefalet senedi vereceklerdir.

Orman mühendis muavini olmak için orman ameliyat mektebinde tahsile talip olan orta mektep mezunları 1 Teşrinevvel 1930 tarihine kadar Istanbul'da Büyükderede Bahçeköyü'nde yüksek orman mektebi rektörlüğüne yahut orman müdürlüklerine, orman müdürleri olmayan yerlerde en büyük mülkiye memurlarına bir kıt'a istida ile müracaat etmelidirler. Talipler istidalarına hüviyet cüzdanı, mektep şahadetnamesi, aşı şahadetnamesi, hüsnühal mazbatası ile tabip raporunu raptetmelidirler.

Kız ve Erkek - Leylî ve neharî

Istiklâl Lisesi

İlk, Orta ve Lise kısımlarını muhtevidir

Bütün sınıfları mevcuttur.

Kız ve Erkek talebe ayrı kısımlarda ve ayrı teşkilât dahilinde idare edilmektedir.

Talebe kaydına başlandı

Talep vukuunda tarifname gönderilir.

Şehzadebaşı Pois Merkezi arkasında

Telefon: Istanbul 2534

Devlet Demiryolları ilânları

719 adet meşe traversin kapalı zarfla münakasası 29 Eylül 1930 pazartesi günü saat 15 te Ankarada Devlet demiryolları idaresinde yapılacaktır.

Münkasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 14,30 a kadar mükasa komisyonu kâtipliğne vermeleri lâzımdır.

Talipler mükasa şartnamelerini üç lira mukabilinde Ankarada ve Haydarpaşada idare veznelerinden tedarik edebilirler.

* * *

Ankara - Kayseri hattı makineleri kontrol saatlerini tamir etmek üzere bir saatçi alınacak ve 2,50 liraya kadar yevmiye verilecektir. Taliplerin Ankara'da Devlet demiryolları umumî idaresinde cer ve atelyeler dairesine ve Haydarpaşadakilerin dahi Haydarpaşa'da cer baş müfettişliğine müracaatları ilân olunur.

* * *

Eskişehir aile mektebinin elbise ve kunduraları kapalı zarfla münakasaya konmuştur. Münakasa 1/10/ 930 Çarşamba günü saat 16 da Ankarada Devlet demiryolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 15,30 a kadar münakasa komisyonu kâtipliğine vermeleri lâzımdır.

Talipler münakasa şartnamelerini beş lira mukabilinde Ankarada ve Haydarpaşada idare veznelerinden tedarik edebilirler.

* * *

Münakasası fesholunan Filyos beşinci kısım inşaatı tekrar kapalı zarfla münakasaya komuştur.

Münakasa 1 Birinci teşrin 930 Çarşamba günü saat 15,30 da Ankarada Devlet demiryolları idaresinde yapılacaktır.

Münakasaya iştirak edeceklerin teklif mektuplarını ve muvakkat teminatlarını aynı günde saat 15 e kadar komisyon kâtipliğine vermeleri lâzımdır.

Talipler münkasa şartnamelerini (40) lira mukabilinde Ankarada Maliye ve muhasebe işleri dairesinden tedarik edebilirler.

ILÂN

Beşiktaşta Yıldız sokağının 72 hanesinde Mukime Iffet H. mın oğlu Mustafa Ef. sicili nufusa üvey oğlu yazılmış ise de Altıncı Hukuk mahkemesinin 16-7-930 tarih ve 927-3128 No. lı ilâmı üzerine öz evlâdı olduğu anlaşılmakta olduğundan nüfusça olsuretle tashih edileceğinden keyfiyet kanunu medeninin maddei mahsusasıua tevfikan ilân olunur.

Kadıköy Sulh İcra dairesinden:

Hamdi ve Reşit ve Neş'et Beylerin müştereken mutasarrıf oldukları Kadıköyünde Rasim Paşa mahallesinin Düz sokağında 68 numaralı bir bap hanenin mukaddema izalei şüyuu zımnında açık artırmada hissedarandan Reşit Bey uhdesinde (1925) lirada kaldığı halde bedeli ihaleyi verememesinden dolayı üstünde bırakılma kararının bozulması karargir olup tekrar açık artırma suretile satılığa çıkarılan mezkûr hanenin 20 teşrinievel 193(tarihine müsadif pazartesi günü saat 14 ten itibaren satılacağından iştirasına talip olanların (Rüsumu belediye ve intikaliye ve masarifi sairesi müşteriye ait olmak üzre) kıymeti muhammenesi olan (2800) lira üzerinden yüzde onu nispetinde pey akçelerini müstashiben ve mezkûr hane üzerindeki haklarını yirmi gün içinde ve artırma şartnamesini görmek istiyenlerin de Kadıköy Sulh Mahkemesi icra dairesine müracaat eylemeleri ilân olunur.

Kıymetli bir kürk

Amerikan Norka markalı kıymetli bir kürk acele satılıktır. Arzu edenlerin Vakıt'ta M. Gayur Beye müracaatları.

Doğum ve Kadın hastalıkları mütehassısı
Doktor
Hüseyin Naşit
Türbe, eski Hilâliahmer binası
No. 10 Telefon: Ist. 2622

Istanbul Emvali Eytam idaresinden:

Hüsnü beyin istikraz eylediği mebaliğ mukabilinde idaremiz uhdesinde vefaen mefruğ bulunan Şehzadebaşında Balaban ağa mahallesinde Çilingir sokağında 3 numaralı bir kıt'a arsa satılıktır. Mezkûr arsa 447 zira terbiinde olup 11 metre 70 santim yüzü ve 22 metre derinliği vardır. Bir tarafı Ahmet bey ve Necip bey bahçeleri, bir tarafı Sami bey bahçesile Agop Ef. kireçhanesi, bir tarafı Saadet hanım evi ve bahçesi, diğer tarafı da 10 metre genişliğinde yeni açılan caddedir.

700 lira bedelle talibine 13-9-930 tarihinde ilk müzayedesi açılmıştır. Kat'î ihalesi de 28 - 9 - 930 pazar günü yapılacaktır. Fazlasına talip olanlar ogün saat 16 ya kadar Adliye binası dahilinde Istanbul Emvali eytam idaresine müracaat etsinler.

Teşviki sanayi

Hanımlar Biçki ve Dikiş mektebi

Müdürlüğünden: Sergimiz yarın açılıyor. Duhuliye yoktur. Talebe kaydı başlamıştır. Matbu program mektepten alınır.

Divanyolu atik Alipaşa camii karşısında

Telefon Istanbul 2994

Jandarma imalâthanesi ilânatı

Tarihi günü saati

1740 adet eşya çantası 30-9-930 salı S. 14.

1617 metre hışlık elbiselik kumaş 1-10-930 çarşamba S. 14.

Yukarda yazılı eşya ayrı ayrı kapalı zarf münakasa ile satın alınacaktır. Münakasa hizalarında yazılı zamanda İstanbulda Gedikpaşada Jandarma imalâthanesinde yapılacaktır. Şartnameleri imalâthaneden verilir. Teklifnamenin tarzı imlâsı şartnamede yazılıdır.

İstanbul Belediyesi ilânları

Bedeli sekiz senede ödenmek üzere satılık arsa

Istanbul belediyesinden:	Yüzü metre	Sahası metre	metro murabbaı Lira
Cihangir yangın yerinde adada 244,243 harita numaralı arsalar arasında.	23 2,20	36,63	10
Cihangir yangın yerinde Dere içinde 1169, 1168, 1194 harita numaralı arsalar arasında.	1,44	11,64	10

Yukarıda yazılı iki arsanın bedeli sekiz sene ve sekiz müsavi taksitle ödenmek üzere açık müzayedeye konmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için her gün müzayedeye girmek için ihale günü olan 6 teşrini evvel 930 pazartesi günü levazım müdürlüğüne gelmeleri.

Bedeli sekiz senede ödenmek üzere satılık arsa

Istanbul belediyesinden:	metre	metre murabbaı
Cihangir yangın yerinde Firüzağada Hasanağa bahçesi sokağında 155 harita numaralı arsa arkasında.	26,22	3 lira
Cihangir yangın yerinde defterdar Ebulfadıl tulumba sokağında 208,206, 204/1 harita numaralı arsalar arkasında	107,02	4 lira
Cihangir yangın yerinde 36 adada 1094,691-650 harita numaralı arsalar arasında.	4,80	6 lira
Cihargir yangın yerinde 1194,1119 harita numaralı arsalar arasında.	1101,1171 11,	4 lira

Yukarıda yazılı yüzsüs arsaların bedeli sekiz sene ve sekiz müsavi taksitte ödenmek üzere alâkadarları arasında müzayedeye konmuştur. Taliplerin şartnameyi görmek için her gün müzayedeye girmek için ihale günü olan 5 teşrini evvel 930 pazar günü levazım müdürlüğüne gelmeleri.

Zayiler

Safranbolunun Davet obası kariyesinden Tozoğullarından Ali oğlu Mehmet 320.

Süleymaniye şubesinden almış olduğum 307 No. lı terhis tezkeremi zayi ettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

§ İkametgâh varakası-pasaport kaybettim. Yenisini alacağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Valde han No. 58 Mehmet oğlu Halil

Kayıp aranıyor

Kerimem Fatmanın on beş gândenberi kaybolduğu elyevm aranıldığı halde bulunamadığından her nerede görülürse Davutpaşa iskelesinde kasap Ilyas mahallesinde 9 numaralı hanede validesine malûmat verilmesi insaniyet namına rica olunur.

Mes'ul müdür: Refik Ahmet